

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petlistrva (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona štev. 188.

Tretji slovenski katoliški shod.

Književnost.

Govoril na slavnostnem zborovanju III. slovenskega katoliškega shoda dr. Mihael Opeka.

Prevzvišeni vladike!

Slavni zbor!

Ko stojim pred vami, da izpregovorim nekaj besed o književnosti in naših dolžnostih do nje, mi prihaja na misel lep spomin iz mladosti. Iz dijaških let, ko nam je bila — kot se zdaj mnogim — ljubljanska Alojznica dobrot-ni mati po duhu in telesu. V Alojznici smo imeli list — še danes ga imajo — »Domače Vaje«. Te »Vaje« so bile naš ponos in naše veliko veselje. S posebno slovesnostjo smo jim ob začetku vsakega šolskega leta gori pri znanih »zelenih« vratih volili urednika, in k temu uredniku, ki smo ga imeli za nekaj več — če prav ne še za Nietzschevega »nad-človeka« — smo potem prihajali čez leto, več-jidel skrivaj, kakor Nikodemi, s popisanimi papirji v rokah, z upanjem in bojaznijo v srcu. In urednik, moder gospod, je bral in sodil, hvalil in grajal, priobčeval in zamegal. In vsaka nova številka »Domačih Vaj« je bila pred-met naše posebne pozornosti. Za vsem tem gibanjem pa je stal častitljiv mož, tedanji alojzniki vodja, msgr. Tomo Zupan. Z velikim pogledom v prihodnost, je neprenehoma učil in opominjal, bodril in vzpodbujal, da smo kar številne in pogostejše obiskovali s svo-jimi izdelki strogega urednika.

Ta spomin iz mladosti se mi vzbuja dan-es in tudi sicer velikokrat. In vselej ga spremlja čut globokega spoštovanja do moža, ki je z resnim licem pa tudi s priznanjem in pohvalo budil v mladih srcih veselje do pe-resa, do pisateljevanja, do lepe in poučne knji-ževnosti.

I. Gospoda moja! Kdo bi mogel v krat-kem zadostno obrazložiti dalekosežni pomen lepe in poučne književnosti v vsakem narodu! Med prvimi kulturnimi faktorji je — in s tem se zdi vse povedano. Tista sila je, ki je poleg časnikarstva ali pa še pred njim usposobljena, da pronikne celo družbo, ves narod, vse sloje in stanove. Leposlovje je umetnost in znanost je resnica: za obema teži človeštvo po na-ravi zato ker so resnica, dobrota in lepota naj-večje dobrine človeštva. Zato ga ni naroda brez slovstva, a to slovstvo je merilo nje-govega razvoja, njegove naobrazbe. Kot kul-tur-ni faktor prvega reda pa je književnost sa-moobsebi tudi eden najvažnejših socialnih či-niteljev. Zgodovina uči, kako so največji so-cialni preobrati v narodih, v državah — bili vedno v posrednji ali neposrednji zvezi z ni-hovo književnostjo.

Zato pa ni vseeno, v kakšnih smerih se gibljeta leposlovje in znanstvo kakega nara-da: ni vseeno, ali priznavata najvišje zakone lepega in resničnega — ali ne; ni vseeno, ali sta ožariena od solnca krščanstva — ali ni-sta. Nam gre za naš slovenski narod. Doži-velj smo, hvala Bogu, čase, ko ves naš narod bere. Hvala Bogu, pravimo, zakaj mi se ve-selimo duševnega napredka svojega naroda, mi odločno zavračamo od sebe predbaciva-nje, da bi rajši imeli neveden in nerazsoden narod! A potreba je zdaj čimdalje večja, da podajamo v svoji književnosti, v leposlovju in znanstvu, temu narodu zares tečne jedi, zdrave hrane, prave lepote in resnice, vse-stranske krščanske naobrazbe.

Leposlovna književnost hodi, kakor dru-god, tako pri nas, nekatera napačna pota. Tu je goli realizem, ki s svojo nagoto, s svojo brezstidnostjo bije v obraz vsem zakonom etike. Človeka ponižuje v žival, brez višjih ciliev, brez prave svobodne volje, brez moči nasproti strastem, pohoti in sili. Človeško družbo slika vso potopljeno v blato in uži-vanje, ki je navsezadnje edini smoter življe-nja. Kult poltenosti. — Potem je naturalizem, ki zanika vse nadnaravno, ki išče pri Budhi in Zarastri surogatov za pravo životvorno religijo ali pa se odeva kvečjemu s preperelim plaščem protestanstva. — Gospoda moja! S takim leposlovjem strani od našega nara-da! Naš narod nosi globoko začrtane v svoji duši zakone pravčnosti, naš narod »up sreče onstran groba v prsih hrani« — gorje mu, kdor izbrusuje v njem izrazite črke moralno-sti, gorje, kdor mu ropa večne cilje in mu daje zanje strup naslade, da ga časno in večno ugonablja! Strani s tako književnostjo zlasti od mladine, ki je up naše bodočnosti, da ne bo, otrovna, spočenjavla otrovanega zaroda, brez vere v nadnaravnost, brez opore na moralnost, s katerima stoji in pade ves dru-žabni red! — »Moderna« je tu, naj se ji že pravi »dekadenc« ali »simbolizem«, »impre-sionizem«, »misticizem« ali kakorkoli. Ne ta-jimo: kakor »secesija« slikarstvu, tako je dala »moderna« velik polt. Kdo je do danes lepo-slovju tako municiozno analiziral, tako rafinirano slikal in opisoval, kot to de-lajo »moderni«? Ta domišljija, ta psiho-logija, ta plastika, ta silni, blesteči slog — kdo jih je kdaj prej videl? Toda, gospoda moja, žal, da je pri »modernih« toliko lupine brez jedra, toliko megle brez svetlih žarkov, toliko potvare dejanskega življenja, toliko pesimizma, cinizma, negacije in obupne re-signacije! Nekaj boleznega je v tem slovstvu, in naj mu je tehnika še tako mojstrska, ne-kaj neresničnega — a nekaj docela pogubnega tedaj, kadar gredo »moderni« do svoje umet-nosti po istih umazanih potih kakor natu-ralisti.

Gospoda moja! Mi moramo skrbeti na-rodu za drugačno leposlovno berilo. Pošten,

zdrav realizem, kakor daleč ga dopušča kr-ščansko svetovno naziranje, z vsemi resnič-nimi pridobitvami »moderne« — to je naš cilj. Ne umetnost, ki je sama sebi namen — saj ga tako nimajo lepe književnosti v resnici niti realisti niti naturalisti niti »moderni« — mar-več umetnost, ki dviga ljudstvo, ki blaži in iz-obrazuje, ki vceplja in goji prave ideje, ki se klanja večni Lepoti in Resnici, v kateri ima iz-vor in poslednji cilj vse, kar je časno lepega in resničnega! To je naša leposlovna umet-nost, ki dviga ljudstvo, ki blaži in izobrazuje, ki vceplja in goji prave ideje, ki se klanja večni Lepoti in Resnici, v kateri ima izvor in poslednji cilj vse, kar je časno lepega in res-ničnega! To je naša leposlovna umetnost, te podajajmo svojemu ljudstvu, katero ljubimo!

III. In poleg takega leposlovja — prave vede. Katera je prava veda? Tista, ki ne na-sprotuje razodetju božjemu, tista, ki jo neguje z vero ožarjeni um, ne pa od strasti razdejano srce. Navadna zgodovinska laž je, da kato-liške vede ni. Kdo je v teku stoletij storil več zanj nego katoliška cerkev, na katerem polju znanosti ni katoliških učenjakov svetovnega imena? Stara publicja je: Vera in veda sta si nasprotni. Kako je to mogoče? Veda je res-nica, in vera je resnica, in resnica je vsa iz enega kosa — è tutta d' un pezzo«, je rekel slaven Italijan. Kako naj si nasprotujeta? — Laživeda, potvra znanosti — ta je pač sov-ražna veri. Napol veda vodi strani od Boga, je dejal Avgustin, cela veda pripelje do njega. Vsi resnično veliki duhovi so to spoznali, razen če v svoji srčni zakrknjenosti niso ho-teli končno do prvega vzroka vseh stvari nego so rajši klicali svoj žalostni: »Ignora-mus et ignorabimus!« Kdor ne pripozna v razodetju božjem vsosvršenja vse človeške vede, tisti naj molči ali o vedi ali o razodetju ali pa o obojem!

A laživeda se prodaja tudi našemu na-rodu — v filozofiji, v zgodovini, v naravo-slovju. Filozofija-materializem in brezumni panteizem; zgodovina, zlasti cerkvena — polna neresnic in potvare; naravoslovje — s svojim atomizmom in fin de siècle-darvinizmom. Gospoda moja! S takimi spakami je treba korenito obračunati. Če se predavajo, naj se predava proti njim, če se pišejo, naj se piše proti njim! Nikar govoriti: Naš narod še ni zrel za take stvari! Če je nasprotnikom zrel za zmotno vedo, bo tudi nam zrel za resnico. Saj je človeški razum ustvarjen za resnico in ne za zmoto — kakor oko za luč ne za temo. Pišimo preprosto, poljudno, pi-šimo v listih, ki so bolj razširjeni in v poseb-nih brošurah — in naš narod bo čimdalje bolj dozorel, in čimdalje bolj bo mogoče delati med njim znanstveno, ne samo negativno, po-bijaje napačno vedo, marveč tudi pozitivno, razmišljujé nova vprašanja v vseh strokah znanosti.

IV. To nekaj potez in misli o naši knji-

ževnosti. In zdaj še dve tri besede. Književ-nost ustvarjata vsakemu narodu dva činitelja: pisatelji in občinstvo. Pisateljev, hvala Bogu, imamo — ne preveč, preveč jih ni nikoli — a dovolj za naše skromne razmere. In dobrih pisateljev. Okrog »Dom in Sveta« so danes zbrani nekateri možje, ki jim bo pravična slovstvena zgodovina morala prisoditi prva mesta v sodobni književnosti. Ti bodo vztra-jali, ker so prepričani, o velikem kulturnem pomenu književne umetnosti, kakor je bil pre-pričan o njem mož, o katerem sem govoril v začetku, ki je že mlade roke hotel imeti v peresu. A prišli bodo še drugi. Jaz jih kličem — vivos voco. Pridite, pridružite se resnemu velikemu delu. Naj vas ne moti, če ni pri nas toliko hvale in kadila, kot nemara pri nasprot-nikih. Pa je več zaslužnja. Glejte, pravi pes-nik, pisatelj, učenjak — on je apostol svojemu narodu. Apostol resnice in lepote, apostol na-obrazbe in prosvete. Pridite, delajmo — v edinosti misli, po složnih, pravih načelih! Pridite, delajmo — v osebnem medsebojnem zaupanju! Priznavajmo si vrline, povejmo si odkrito napake! Pridite, delajmo — v bratov-ski ljubezni: in omnibus caritas! V bratovski ljubezni drug do drugega, v skupni ljubezni do svojega naroda!

In občinstvo, zlasti inteligentni del na-roda, podpiraj to delo. Podpiraj ga materialno. G. m.! Ni lepo, če ima izobraženi človek za vse prej denar, nego za pošten leposloven ali znanstven list. Saj ne beremo — pravijo.

Tudi to ni lepo, da ne berete! Inteligentn človek, ki ne pozna svoje domače knji-ževnosti, stavi svojo inteligenco v slabo luč. Brati in tuintam tudi razpravljati o tem, kar smo brali. Ne samo o tem,

» kar treba je pri hiši za hleve treba, treba je na polji,

kak' prideluje se krompir najbolji« —

tudi o literaturi se treba razgovarjati po pri-likih in potrebi. In zato brati, naročati! — In drugim priporočati, širiti dobre leposlovne liste! Kaj bi pa ta ali oni list lahko naredil, če bi imel več podpore, več naročnikov!

Končno še nekaj. Občinstvo podpiraj knji-ževnost tudi moralno. To se pravi: občinstvo uvažuj in spoštuj delo tistih, ki se posvečujejo literaturi. Žalostno je, če sliši človek tu ali tam o kom reči: »To je pesnik« — »to je pi-satelj« . . . in vidi zraven pomilovalen nam-sme. Gospoda! Tisti ki pišejo, vodijo kul-turo narodovo in kulturne zgodovine drugih ljudstev jih omenjajo na prvih mestih. Bodimo Slovenci v resnici prosvetljeni: negujmo pisa-teljske talente podpirajmo jih — če se bode pisateljsko delo v javnosti upoštevalo, kakor mu gre, talenti ne bodo propadali!

Tako tedaj: občinstvo stori svoje, pisa-telji svoje. Rama ob rami, z združenimi močmi — a z nami On, ki daje blagoslov in rast — Bog!

LISTER.

Skrivnostni umor v dolini Bascombe.

Angleški spisal C. Doyle.
(Dalje.)

Pred nami razprostiralo se je precej ob-širno, dokaj lepo poslopje. Dvonadstropna hiša bila je s ploščicami krita. Okna so bila zagrnjena; vse je bilo kot izmrlo in se zdelo, kakor bi ležalo prokletstvo zločina nad hišo. Potrkali smo; odpirat je prišla dekla, ki je na Holmesovo zahtevo pokazala črevlje, katero je nosil gospod na dan umora. Pokazala je tudi črevlje sinove. Holmes je oboje natančno in na vse strani premeril. Nato smo odšli po stezi proti ribniku.

Sherlock Holmes je bil kakor izpreme-njen, ko je bil na cilju svojega potovanja. — Kdor ga je poznal kot mirnega logika na nje-govem domu, mislil bi, da je popolnoma drug človek. Obraz mu je kar gorel, obrvi so se mu skrčile in izza njih zrlo je dvoje oči s pogle-dom, ostrim kot blisk in uprtim v tla, sledeč raznim sledovom. Ustnice je imel stisnjene, na vratu se mu je napela vsaka žila kot stru-na. Odgovoril ni na nobeno vprašanje, k več-jemu je nevoljno zamrmral. Hitrih korakov in molče je letal po stezi med travniki, skozi

gozd do ribnike. Na močvirnih tleh bilo je dosti sledov, ravno tako na pohojeni travi. Holmes se je hipoma ustavil ter stal kot oka-menel, potem pa zopet zdirjal naprej in kre-nil na travnik. Lestrade in jaz sva mu sle-dila; detektiv dostojanstveno, a tja v en dan, jaz pa z napeto pozornostjo, opazujoč vsako priateljevo kretnjo. Vedel sem, da ima vsaka znamenost, ki jo je storil, pomen.

Ribnik Bascombe je krog in krog obra-ščen z bičjem; vodna površina meri kakih 50 metrov ter se nahaja med posestvom Hather-ley ter parkom gospoda Turnerja.

Preko drevja onstran ribnika videli smo rdeče strehe in dimnike njegovih poslopij. Na oni strani, ki se drži posestva Hatherley, je bil gozd posebno gost; le tik ob vodi rastlo je nekoliko zelene trave med drevjem in bi-čjem. Lestrade pokazal nam je mesto, kjer je ležal mrtvec; tla so bila vlažna, tako da sem razločno videl sledove, ki so bili posledica padca.

Da je Holmes na pohojeni travi opazil še mnogo drugih stvari, to se je čitalo na nje-govem napetem obrazu. Kakor lovski pes, ki volha divjačino, letal je semintja, naposled se je obrnil k najinemu tovarišu.

»Čemupa ste lazili po vodi?« vprašal ga je.

»Brodaril sem v čolnu, misleč, da naj-

dem kako orožje ali sploh kako sled. Toda za vraga, kako morete vedeti . . . ?«

»Ej, neumnost! Sedaj nimam časa. Vaša leva noga in na znotraj obrnjena stopinja se vsepovsod vidi. Vsak krt bi lahko sledil. Tu se izgube vaše stopinje v bičevji. Kako bi bilo vse preprosto, če bi bil jaz tukaj, predno ste vse pomandrali kot čreda bivolov! Tukaj sem dospel je oskrbnik s svojimi ljudmi, ki so na osem korakov okrog mrliča poteptali vsako sled. Tukaj — evo so trije odtisi enake noge.«

Holmes se je vlegel na zemljo razgrnivši svoj plašč ter jel s povekšalnim steklom na-tančno opazovati sledove. Govoril je bolj sam zase kot z nami:

»Tukaj so stopinje mladega Mc. Carthyja. Dvakrat šel je polagoma, tretjič pa je stekel tako hitro, da so se vtisnili le podplati, pete pa se koma! razločijo. V tem je zapopadeno vse. Letel je, ko je videl svojega očeta ležati na tleh. Dalje so tu očetove stopinje, ko je ho-dil gori in doli, — toda kaj je tu? Na pro-storu, kjer je stal sin, puškino kopito. — In to tukaj? — Ha, ha, kaj pa je to? — Sledovi! Sledovi! in sicer čisto drugi. Sledovi črev-lev, in sicer širokih, čisto nenavadnih črev-lev! Tu prihaja — odhaja — zopet se vrača — zakaj seveda — zaradi plašča! Toda od-kod pa prihaja?«

Holmes je tekal semintja, zopet našel sled

in jo iznova izgubil, toliko časa, da smo prišli do kraj gozda do največjega drevesa, kar jih je bilo v okolici, do košate bukve. Hol-mes je šel prav pod drevo, pokleknil na tla in jel z obrazom skoro dotikajoč se zemlje na-daljevati raziskovanje. Ni dolgo trajalo, kar je vzkliknil v znamenje zadovoljnosti. Dolgo časa je ostal na tleh ležeč, preiskoval listie in suhe vejice po tleh, potem je pobiral, kakor se mi je zdelo, nekaj prahu ter ga skrbno za-vil. S povekšalnim steklom ni natančno pre-iskal samo tla, ampak celo deblo drevesa, ko-likor visoko je mogel seči. V mahu na tleh je ležal špicast kamen; tudi tega je natančno ogledal in ga spravil v žep. Nato je šel po stezi skozi gozd do ceste, kjer je izgubil vsako nadaljino sled.

»To je bil nad vse čuden slučaj,« dejal je vrnivši se; sedaj je Holmes pokazal zopet navadno lice kot vsak dan.

»Ona-le hiša tam je gotovo stanovanje oskrbnika. Jaz grem sedaj tja; govoriti mo-ram z Moranom in morda pisati kratko pi-smo. Potem se peljemo skupno k obedu. Pe-ljete se z vozom naprej, jaz pridem takoj za vami.«

Po preteku desetih minut smo bili že vsi skupaj na vozu. Holmes je še vedno držal v roki kamen, ki ga je bil pobral v gozdu.

»To-le bi bilo posebno zanimivo za vas,

Organizacijski odsek.

Slov. katoliško dijaštvo.

Gmotno vprašanje.

V organizacijskem odseku III. slovenskega katoliškega shoda so gg. akademiki sami utemeljevali resolucije glede organizacije slov. kat. dijaštva. Visokošolec g. Dolenc je govoril o moralni in gmotni podpori dijaštvu iz domovine rekoč:

Domovina naj podpira svoje akad. dijaštvo v idealnem in gmotnem oziru. Slov. akad. mladina mora danes vršiti težje in večje naloge, nego akademiki drugih narodov. Sl. akademik mora postati mož, ki bo izpolnjeval svoje mesto popolnoma v svojem poklicu in kot član narodne inteligence, ki je poklicana za vodstvo naroda. Čim manjša je še kultura kakega naroda, toliko večjo nalogo ima njegovo izobraženstvo; čim večje je število močnih nasprotnikov, tembolj morajo vse moči na krov, tem bolj jih voditelj je treba. Zato se mora slov. dijak v prvi vrsti temeljito izobraziti strokovno, potrebna mu je dalje splošna izobrazba ter jasen vpogled v kulturno stanje in javno življenje domovine.

Pot do tega ideala pa je nam težja, nego drugim. V tujini, kjer nam profesorji ravno niso naklonjeni, preživimo v sovražnih nam krogih svoja akad. leta, krasno in plodonosno dobo v življenju izobraženca, ko se mladi človek razvija svobodno ter si nabira potrebno znanje za poklic in življenje. Sinovi bogatih in kulturno visoko stojičih narodov imajo v ti dobi na razpolago vsa sredstva, nebroj družabnih, podp. društev ter so v vednem stiku s svojim narodom. Vse to pa morajo Slovincem nadomeščati akad. društva in stik z domovino, zlasti z izobraženci.

V prvi vrsti je za dijaka potrebna strokovna izobrazba. Preteče pa mnogo časa, predno se dijak uživi v svojo stroko in najde primerno pot brez zamudnih ovinkov do svojega cilja. To velja zlasti za filozofe. Hitra sigurnost v stroki daje potem dovolj časa za druge študije. Dijak gre tovarišu na roko. Zato naj bi starejši se zanimali za naraščaj. Prav tako pa naj tudi izobraženci v domovini vplivajo na to, da si akademiki pridobijo splošno izobrazbo, ki je potrebna za delo v domovini. Inače dijak zamudi mnogo dragocenih prilik neizrabljenih. Može izkušeni v delu za domovino naj akademike opozarjajo na vse kulturne potrebe narodove in primerna sredstva za nadaljni razvoj in napredek. Tako dijak širše obzorje in vsestranski vpogled v domače razmere. Zato naj »Sl. dijaška zveza« goji v počitnicah tesnejši stik z dijaštvom in vodilnimi krogi ter zamaši ono vrzel, ki je naravna posledica temu, da nimamo svoje univerze.

Kaj pa pomaga dijaku najlepši ideal, najboljša volja, ako ga mori, ako mu tlači duševne moči in prost polet vedna skrb za gmoeten obstanek, ako nima potrebnih sredstev niti za vsakdanjo hrano? Mnogi naši dijaki ne morejo razviti svojih moči vsled pomanjkanja sredstev. Z naporom in pomanjkanjem se uničijo mnogi, ki bi postali vredni člani slovenskega naroda v domovini. Mladostni ožen in navdušenost se ohladita in končata v skrbi in obupu. Izguba duševnega kapitala, ki bi mogel postati last in korist naroda, je ogromna. Nezdružljive gmotne razmere našega dijaštva so velika rana na našem narodnem telesu. Nekaj dokazov: Izmed 35 laičkih članov »Danice« jih vzdržujejo starši sami le osem. Izmed ostalih imajo 4 Knafljeve ustanove, 3 druge ustanove, ostali so odvisni od raznih podpor. Zato so velike važnosti dijaška podpora društva na Dunaju, v Gradcu in v Pragi. Tudi starešinstvo »Leonove družbe« podpira slov. katol. akademike, ki zbira v ta namen prispevke za brezobrestna posojila dijakom. Vsak priden in nadarjen dijak naj bi si vsaj s pomočjo brezobrestnih posojil pristojevoljivo svoj poklic. Treba pa je podpirati tudi akademiška društva, ki so zbirališče dijakov v tujini. Društva potrebujejo knjižnice, ki pa sta v »Danici« in »Zarji« še nezadostni. Domovina je dolžna podpirati

svoje dijaštvo, ako hoče od njega pričakovati uspešnega dela za domovino in narod. Dijaštvo pa bode s hvaležnostjo in veseljem posvetilo svoje mlade, čile moči strokovni in splošni izobrazbi ter delu za narod. Med živahnim odobravanjem nasvetuje v tem smislu primerno resolucijo, ki so jo zagovarjali akad. Pogačnik, Marinko, Rožič, Puntar in Božič, posl. Povše ter župnik Traven, ki je priporočal, naj bi slov. posojilnice podpirale akad. dijaštvo.

Pri tej priliki se je sprožila misel, naj bi posredovali poslanci, da Knafljeve ustanove dobivajo le slovenski, na Kranjskem rojeni dijaki. Ustanovnik Knaflj je imel gotovo ta namen. Toda sedaj se oddajajo te ustanove kranjskim dijakom sploh, torej tudi nemškim. Posl. Povše zagotovi, da hočejo poslanci v tem oziru posredovati.

Narodno delo.

Visokošolec g. I. Malnarič je utemeljeval resolucijo, ki pozivlja dijaštvo na **narodno delo**, rekoč:

O tem predmetu so že mnogi pisali in govorili. Tudi o narodnosti in krščanstvu se je že mnogokrat razpravljalo. Posebno točno je pojasnil naše stališče glede narodnosti sedanj g. profesor Grafenauer v »Zori« 1. 1903. Ker pa nas nasprotniki še vedno napadajo, označimo tudi pri tej priliki svoje nazore. Narodnost znači z ozirom na človeško družbo neko posebnost v jeziku, krvnem sorodstvu in običajih, z ozirom na narod sam pa skupnost v označenih točkah. Narodnostna ideja zahteva vzajemnost navzgor, (napram človeški družbi) in vzajemnost navzdol (napram članom naroda). Narodnostna ideja zahteva spoštovanje in ljubezen do narodovega jezika in domovine, čut vzajemnosti, pietete donarodovih običajev in tradicij, vnemo za njegovo zgodovino in narodov prosep. Od drugih narodov zahteva priznanje in spoštovanje lastne narodnosti. V sedanjih hudih narodnih bojih skušajo močnejši oslabeiti, uničiti slabše narode, zato je težko govoriti o medsebojnem spoštovanju narodov. Le malo jih je posameznikov, ki čutijo in delajo po besedah pesnika, da smo Očeta enega sinovi, ljudje vsi, bratje vsi narodi, kakor nas uči krščanstvo. Tisti torej, ki zidajo samo na svojo pozitivno moralo in sociologijo, morajo se čudom vprašati: Ali ni naposled narodnostna ideja škodljiva za človeštvo? Kdor ne spoštuje pravic tujega naroda, ta ne pozna prave krščanske narodnostne ideje, marveč le svoj rod. In v tem tiči narodna sebičnost, narodni egoizem. Ta egoizem je sam na sebi opravičen. Postane pa skrajno krivičen ako n. pr. močnejši narod iz same sebičnosti zatira slabšega, ki se ne more uspešno braniti. Tak narodni šovinizem je škodljivo orožje nasproti malim narodom, ki branijo le svoje pravice ter ne segajo v boj čez svoje jezikovne meje. Krščanstvo pa nam daje lepe nauke za življenje, da ljubimo svoj narod in spoštujemo naravne in državne pravice svojega sosedu in sodržavljanu. In s tega stališča narodnostna ideja ni pregrešna, ampak dobra in koristna. To pravo katoliško idejo sta zagovarjala že papeža Gregor Vel. in Nikolaj I. Ako so narodi prošinjeli prave krščanske ljubezni do bližnjega, ako verujejo v Onega, ki vodi usodo narodov, more tudi narodnostna ideja le dobro in spravljivo vplivati na človeštvo. V tem zmislu gojimo narodnostno idejo, urejamo svoje delo za naš narod. Zadržajmo si torej pot, po kateri moramo hoditi. Zamislimo se v metodo, ki jo hočemo uporabljati pri svojem delu. Naše delo mora biti premišljeno, ne prenapregano. Hoditi moramo, kakor veli Beli Kranjec, nogo na nogo. Priprava bodi prvi korak. Dijaška leta porabimo za pripravo. Nabavimo si sredstva in ustvarimo si z izobrazbo srca in duha ono duševno dispozicijo, da se lahko pavzujemo na drugo stopnjo svojega dela, ki je nemoteno opazovanje. Opazujemo sebe, da spoznamo svoje moči in zmožnosti in vse, kar se godi okoli nas, v našem narodu, v drugih narodih. Opazujemo bistro vse naprave, ki so v posebno korist našemu narodu, ki probujajo narodno zavest, ki služijo pravim namenom družine,

narodu, državi, od otroškega vrtca do visoke šole. Opazujemo koristi in mogoče hibe teh naprav. Razmišljamo, kaj more dvigniti naš narod v moralnem in gmotnem oziru. Primerjamo tudi duševne sile in gmotne razmere z onimi tujih narodov. Taka primerja nam more zbistriti pogled, da vidimo jasno in nepristransko. To pa, kar smo videli dobrega na drugih, to posnemajmo. Posnemanje je tretja stopnja v naši metodi. Poglejmo tudi v preteklost, da se učimo za bodočnost. Kar je že bilo dobrega, pa je padlo v prah, to zopet dvignimo do nove časti, do novega sijaja. Življenje svoje, življenje narodovo, se mora prenoviti, ojačiti v krščanstvu. Ta reforma bodi krona našega dela. To je v obrisu bistvo narodnostne ideje, njen temelj, obseg in prave narodnemu delovanju dijaštva. Kdor pa reformo razumeva in izvršuje tako, da ruši in uničuje v našem narodu versko prepričanje, veljavo cerkve, ta le podira pravi temelj narodovemu napredku. Kdor pa podira narodu temelj, ta ga vodi v nesrečo, on ni prijatelj naroda. Torej nesebično na plemenito delo za narod in domovino! (Živahno odobravanje.)

Srednje šole.

Resolucijo glede srednjih šol utemeljuje visokošolec g. Puntar rekoč: V dobi 24 let smo Slovenci dosegli nekaj borih vspešnih s slovenskim učnim jezikom na nižji gimnaziji, realke pa še sedaj nimajo takih vspešnih. Najslabše v tem oziru je na Koroškem, ker na učiteljsko slovenščino za Slovence niti obvezen predmet ni. Kako naj učitelji poučujejo slovensko mladino, ako sami niso zmožni slovenskega jezika! Sicer pa Slovenci nimamo nobenega srednješolskega zavoda s slovenskim učnim jezikom v vseh razredih, dasi je na slovenskem ozemlju do 30 takih zavodov. Zato pri tej priliki ponavljamo svojo zahtevo, da dobimo za Slovence slovenske srednje šole. To zahteva naš narodni ponos, da nismo in nadalje pod tujim jerobstvom. Slovenski živeli daje razumno manj dijaškega naraščaja, nego italijanski ali nemški. Glavni vzrok pa je ta, ker ravno nemščina trebi vrste slovenskih srednješolcev. Na Kranjskem pride en dijak na 220 duš prebivalstva, v Primorju na 280, na Goriskem na 430, na Štajerskem na 680 in na Koroškem še le na 700! Kier je boljše preskrbljeno za slovenskega dijaka, tam tudi raste število dijaštva. Opazujemo tu in tam neko sistematično tendenco, ki potiska slovenskega dijaka iz šole.

Ako pa zahtevamo slovenske srednje šole, moramo pa tudi zahtevati, da se po vsem Slovenskem nastavlja samo slovenski profesorji. Ti poznajo naše razmere, v katerih živi in raste slovenski dijak. Ob enem pa zahtevamo, da se za slovenski jezik določi več učnih ur na teden. Kdor hoče uredovati med slovenskim narodom, naj je tudi povsem zmožen slovenskega jezika. Slovenski strokovnjaki naj pripravijo potrebne učne knjige. V sedanjih razmerah si naraščaj slovenske inteligence polni glavo in srce le s tujimi idejami, ki ostrupljajo naš narodni organizem. Ako tuje ideje zamore slovenski mladini ves verski, pa tudi narodni čut, je to narodu le v škodo, ker dobi slabe voditelje. Ti so ali versko indiferentni ali pa naravnost sovražniki verski ideji, ki bodi vodnica narodu v boju za narodni in gmotni obstanek. Radi tega pa tudi slovensko ljudstvo nima in ne more imeti zupanje do one svetne inteligence, ki mu je tuja, ker mu žali najsvetejša čustva.

Ako naši moderni hočejo svobodno šolo zase naj jo imajo le zase, a naj je ne vsiljujejo slovenskemu ljudstvu, ki se bode z vso silo uprlo taki šoli. Mi kličemo tem »svobodnjakom« z besedami prof. Willmanna: »Šolo odtrgati od cerkve in oltarja je isto, kot jo sami sebi odtujiti in končno i hiši uropati.« Kot katoliki in domoljubi zavračamo tendenco svobodne šole. Ker pa dveurni verski pouk na teden nikakor ne zadošča, zato zahtevamo, da se dovoli srednješolcem vstop v Marijine kongregacije. V ostalem pa naj se podpirajo razna dijaška podpora društva. (Živahno odobravanje.)

Visoke šole.

Resolucijo glede visokih šol je utemeljeval g. I. Modic, rekoč:

Ni šolstvo zadnje, na kar moramo mi danes obratači svojo pozornost. Slovenske in verske šole smo že zahtevali na prvem in drugem katol. shodu, zahtevali jih moramo tudi na tretjem. To so povedali že moji predgovorniki. Govoriti hočem o univerzi.

Edini smo bili še vedno vsi Slovenci, da moramo dobiti svojo univerzo v Ljubljani. Vzroki, ki govorijo za ustanovitev: Svojo zahtevo le ponavljamo, ker moramo manifestirati in demonstrirati za svoje vseučilišče, da dobe tolmači naše volje, naši poslanci oporo, na katero se bodo lahko v državnem zboru opirali. Zahtevamo pa popolno vseučilišče. Vlada nam je že obljubila pravno fakulteto. Mi se s tem ne moremo zadovoljiti. Mi vstrajamo pri zahtevi, da dobimo celotno vseučilišče, da dobe tolmači naše volje vseučilišče, ker rabimo slovenskih profesorjev in teologov, pa tudi medicincev, ne samo juristov. Iz gmotnih ozirov bi se večina revnih naših dijakov posvečala le juridičnim študijam, zanemarjale bi se pa zlasti filozofske in medicinske. Naša mesta pa bi potem zavzemali Nemci in Judje, zadeli bi nas s tem na najobčutnejšem mestu. Ravno v šoli bi morali gledati sistematično ponemčevanje slovenskih dijakov. Nova je tudi naša zahteva, naj se ustanovi medicinsko fakulteto. Težkoče so veljanske; a naš ideal je ravno popolno vseučilišče. Računamo pri tem lahko tudi na hrvaške in srbske medicince, ker na avstrijskem jugu te fakultete ni. Medicinska fakulteta naj nam vzgoji slovenskih zdravnikov, da ne bodo silile v deželo druge moči, osobito ne židje, ki tvorijo večino med medicinci dunajske univerze. In učni jezik naše univerze? Slovenski naj bo. Nemških predavanj nočemo, ker nočemo privabiti z nemškimi predavanji nemških profesorjev, torej novih nemških propagatorjev v deželo. In z nemškimi profesorji bi prišli v deželo nemški dijaki, ki bi si kmalu lastili gospodstvo na naši univerzi. Mi bi bili kmalu le gostje doma, na naši univerzi gostje, ki se jih trpi samo ali pa še to ne. Pa predavanja bi mogla biti tudi hrvaška. Jezik je vsakemu Slovincu razumljiv. Privabili bi Hrvatov v Ljubljano, spoznali bi se s svojimi naravnimi zavezniki še bolj. Naša univerza bi nas potem od Hrvatov ne ločila še bolj, ne separirala Slovencev, kakor se nekateri boje, ampak se zbližala, združila bi nas.

Z ozirom na to predlagamo:

1. Katoliški shod poziva ponovno vlado, naj ustanovi v Ljubljani popolno vseučilišče s slovenskim in hrvaškim učnim jezikom, in naroča poslancem, da store v tem oziru vse potrebne korake.

Kot katoličani bi morali zahtevati katoliško vseučilišče. A spoznamo, da bi v obstoječih razmerah tega ne bi dosegli. Zahtevamo zato vseučilišče, kakoršna so druga vseučilišča v Avstriji, a bojujemo boj za versko šolo. Če zmagamo, potem bo gotovo naša zahteva katoliško vseučilišče. A vendar lahko tudi že sedaj nekaj storimo. Kakoršni so profesorji, tak je duh na vseučilišču. Skrbimo za to, da bodo naši vseučiliški profesorji močje katoliškega mišljenja, podpirajmo zato prepričane katoliške akademike, ki imajo veselje za to, da se bodo mogli posvečevati nadaljni strokovni izobrazbi, da se bodo mogli habilitirati za vseučiliške docente. Zato se pridružite resoluciji.

2. Katol. shod uvideva, da bo slov. vseučilišče vplivalo blagodejno na razvoj slovenskega naroda le tedaj, ako bodo učne moči delovale v smislu katoliških idej; zato poziva slovensko katol. dijaštvo, da se po dokončanih študijah posveča nadaljni strokovni izobrazbi. Vlada, dežela in katol. javnost naj podpirajo to stremljenje gmotno.

Dolžnosti, priateljstvo, ki nas veže s Hrvati, in ozirom na Slovence, na naše dijake same nam nareka še tretjo resolucijo: Katoliški shod zahteva veljavnost izpitov na zagrebški univerzi tudi za tostransko polovico. Italijani zahtevajo, da se priznajo v Avstriji izpiti, ki

Lestrade,« dejal je Holmes in mu pokazal kamen: »umor se je izvršil z le-tem kamenom.«
»Jaz ne vidim na njem nikakih znakov.«
»Saj jih tudi ni.«
»Kako morete potem to trditi?«
»Pod kamenom rastle je trava, torej ni mogel dolgo tam ležati. Prostora, kjer je bil pobran, nisem mogel najti. Poškodbe se z njim natančno vjemajo. O kakem drugem orozju ni ne duha ne sluha.«

»In morilec?«
»Je mož velike rasti, ki je levičen, na desni nogi šepav, nosi lovsko obuvalo z močnimi podplati in rujav plašč, kadi smodke z indijskega tobaka, pri tem rabi smodkovnjač; s seboj pa nosi skrhan žepni nož. Sicer imam še nekaj označb, pa naj zadostujejo te, da nas dovedejo na pravo sled.«

Lestrade se je na glas smejal.
»Jaz ostanem še vedno neverjetni Tomaž,« dejal je. »Teorije so sicer lepa in koristna iznajdba, toda upoštevati morate, da imamo sedaj opraviti s strogim angleškim potrotnim sodiščem.«

»Nous verrons,« odvrnil je mirno Holmes; »vi ravnote po svoji metodi, a jaz — po svoji. Danes popoldne imam še nekaj posla, a z večernim vlakom se vrnem najbrž v London.«

»In opustite tu vso zadevo nerešeno?«

»Ne; — — rešeno!«
»In skrivnost?«
»Je odkrita!«
»Kdo je torej morilec?«
»Gospod, ki sem ga ravno opisal.«
»Toda kdo je to?«

»Menim, da ga ne bo težko izslediti. V okolici ni ravno mnogo prebivalcev.«
Lestrade zmajal je z rameni.

»Jaz kot praktičen človek vendar ne bom dirjal po deželi in iskal hromege gospoda, ki je levičen. Bil bi v posmeh vsej policiji.«

»Že prav,« dejal je Holmes ravnodušno. »Kaj morem jaz zato, če se osmešite. — Tu smo že pri vašem stanovanju. Ostanite zdravi. Predno odpotujem, pišem vam še nekaj vrst.«

Zapustivši Lestradeja peljala sva se v hotel, kjer naju je že čakal obed. Holmes je molčal ter sedel v misli zatopljen z žalostnim obrazom, kakor človek, ki se nahaja v resnem položaju.

»Sedi k meni, Watson,« dejal je, ko je bila miza pospravljena; »daj, da se nekoliko pogovoriva. Res ne vem, kaj naj sedaj storim. Svetuj mi, Prižgi smodko in čuj me!«

»Prosim, govori.«

»Če si natančno razmišljal, tako kakor jaz, kar je pripovedoval mladi Mc. Carthy, gotovo nisi prezrl dveh posebnih momen-

tov, katere sem razlagal jaz po svoje v korist mladega moža, — ti po svoje nasprotno. Prvo je, da je — kakor je pravil — zaklical oče »Cooee!«, predno ga je videl; drugo so oni nerazumljivi zlogi »a rat« iz ust umirajočega. Sicer je mrmral še več, a to je bilo vse, kar je mogel sin razumeti. Moje nadaljno preiskovanje se opira sedaj le na ti dve točki, kar pa pričnem z zavestjo, da je govoril mladi mož resnico.«

»Kako si razlagaš tajni klic »Cooee«?

»Na noben način ni bil namenjen sinu. Oče je vedel, da je bil ta v Bristolu; le edino slučaj je nanesel, da je bil takrat v bližini. Carthy je hotel s svojim klicem opozoriti dotičnega, ki je imel z njim sestanek. »Cooee« je odločno klic, ki ga poznajo le Avstranci med seboj. Opravičena je torej slutnja, da je oseba, z katero je imel Carthy sestanek ob bascombskem ribniku, bivala nekda v Avstraliji.«

»Kaj pa naj naj pomenja beseda »a rat«?« Holmes je izvlekel iz žepa zemljevid ter ga razgrnil po mizi.

»Tu je natančen zemljevid naselbine v Avstraliji, ki se zove Viktorija. Naročil sem ga sinoči brzojavno iz Bristola.«

Nato je zakril z dlanjo del zemljevida.

»Kaj je zaznamovano tukaj?« me je vprašal.

Čital sem »arat.«

»In tu?«

Dvignil je roko.

»Ballarat.«

»Tako je. Glej, to je ona beseda, ki jo je izustil umirajoči Carthy, in od katere je razumeli le zadnja dva zloga. Oče je hotel imenovati morilčevo ime: ta in ta, ki je bil z menoj v Ballarat.«

»Več kot čudno,« vzklitnil sem jaz.

»V resnici! Sedaj smo, kakor vidiš, že jako blizu. Tretja točka, ki se da posneti iz izpovedi obtoženca, je rujavi plašč. Iz prejšnje negotovosti prehajamo v gotovost in lahko sklepamo: morilec je bivši prebivalec Avstralije, bil je Ballarat ter nosi rujavo suknjo.«

»Gotovo.«

»Mogoče je pa, da biva tu v obližju, kajti do ribnika se pride le iz parka ali pa posestva Hatherley; tujci pa ondod ne bodo hodili.«

»Tudi res.«

»No, in potem naša ekspedicija danes zjutraj. Preiskava na licu mesta prinesla mi je mnogo podatkov glede zločinčeve osebnosti, kar sem razlagal tudi temu tepcu, Lestradeju.«

»Toda kako si vse tako natančno presodil?«

»Saj poznaš moj načrt, ki temelji izključno v opazovanju malenkosti.«

jih je kdo naredil v Italiji. Morda jim vlada to dovoli. A avstrijski Hrvatje, katerih kulturno središče je Zagreb, morajo, ker je Zagreb v ogrski državni polovici, pohajati nemška vseučilišča, koder jih čisto potiskajo na cesto. Velik nesmisel je to, da ne sme Hrvat v Avstriji pohajati hrvaškega vseučilišča v Zagrebu, če hoče imeti v Dalmaciji ali Istri službo. Mi poznamo samo en narod hrvaški, iz avstrijskih in ogrskih Hrvatov. In tudi mi Slovenci bi radi šli včasih na najbližje slovensko univerzo v Zagreb. Naj se tudi nam to mogooči, če se Italijanom in Nemcem vse dovoli. Mislim, da je naša zahteva skromnejša, kakor n. pr. italijanska. (Živahno odobravanje.)

Vse resolucije so bile prečitane in odobrene na sklepajočem shodu.

Naše šolske razmere.

Nedavno vršila se je pred deželnim sodiščem v Ljubljani zopet razprava, ki nam je podala jasno sliko, na kako nizek nivo je padel velik del kranjskega učiteljstva.

Ker nam nikakor ne more biti vse eno, kakšni ljudje nam vzgajajo naše otroke, čutimo se dolžnim, da to razpravo malo natančneje, pokažemo javnosti, in da s tem tudi dokažemo, da ne more imeti prav referent deželnega šolskega sveta s svojim mnenjem, da je vse eno, da li je učitelj katoličan, protestant ali brezverec. Ta razprava je najhujša obtožba proti deželnemu šolskemu svetu samemu, ki je edina pristojna oblast, da bi takim razmeram storil korenito konec že takoj s početka, predno pridejo v javnost.

Izrečno pa izjavljamo, da nam gre samo za stvar, nikakor pa ne za osebne napade!

Slučaj je v kratkem sledeči:

Na šoli v Nadjemselu na Notranjskem službuje kot nadučitelj in šolski vodja Ivan Vuga. Šola se je še le pred tremi leti razširila v dvorazrednico, dočim je bila poprej samo enorazrednica. Dokler je bil Ivan Vuga provizoričen učitelj, bil je prav ponižen, zahajal je skoraj vsak dan v župnišče k tamošnjemu kuratu g. Lenassiju ter bil vedno gostoljubno sprejet. Ko je postal čez kakih sedem let definitivni, bilo je prvo, da je začel zabavljati čez »farija in njegovo črno duhalk«. Še bolj se je čutil poklicanega pokazati svojo moč, ko je postal nadučitelj — samo žal, da so morale njegovo moč in jezo izkušati podrejene mu učiteljice.

Prvo leto je bila imenovana v Nadjemselu sotočnica Pleško. Ni še bila dolgo tam, začel jo je Vuga tožariti na vse mogoče oblasti in jej sploh greniti življenje tako, da je gdčna Pleško obolela in so jo morali skoro nesti na kolodvor v Št. Peter, ko je zapustila Nadjemselo.

Drugo leto bila je nameščena v Nadjemselu sotočnica Kral. Takoj se je ponovila stara pesem. Tožaril je gdčno učiteljico na vse strani, blatil jo pri šolskih oblastih in pri kolegih, nagajal jej na vse mogoče načine, tako da je tudi ona komaj čakala srečnega trenutka ko je mogla zapustiti Nadjemselo.

Tretje leto — tretja učiteljica, in sicer gdčna Marija Carli. Tudi ona je takoj morala čuti vso jezo gospoda nadučitelja in njegove neotesane boljše polovice. Vendar so se pa razmere nekoliko spremenile. Dočim je namreč popreje krajni šolski svet, čigar predsednik je č. g. kurat Lenassi, da bi se mir ohranil, vse ukrenil po volji nadučitelja Vuge, se je sedaj zavzel za gdčno učiteljico proti nadučitelju, v prepričanju, da je vsega prepira kriv edino le Vuga in nikdo drugi. Tem bolj morala je čuti gdčna Carli jezo svojega nadučitelja. Brezštevilne vloge so zopet preplavile šolske oblasti,

»Ti sodiš po dolgih korakih velikost života. Pa tudi po stopinjah se dobi sled.«

»Da, imeti mora izvanredne škornje.«

»In šepav je?«

»Odtis leve noge je bil vedno krepkejši, kot desne. Zakaj? Ker je šepal, — ker je hrom.«

»Ti trdiš tudi, da je levičar?«

»Sam si se čudil rani, kakor jo je opisal zdravnik. Udarci se je izvršil od zadaj in vendar je bila zadeta leva stran. To bi drugače ne bilo mogoče, kakor da je morilec levičen. Ko sta se razgovarjala oče in sin, stal je zadaj za drevesom. Tudi kadil je tam. Našel sem na dotičnem prostoru pepel smodke; ker poznam tobakov pepel jako natančno, sem lahko trdil, da je to pepel indijske smodke. Kakor ti je znano, pečal sem se mnogo s tem in spisal kakih 140 razprav o raznem tobakovem pepelu. Preiskavši pepel, iskal in našel sem v mahu tudi ostanek smodke. Bil je v istini ostanek indijske vrste, kakor jih izdelujejo v Rotterdamu.«

»In smodkovnjač?«

»Ker ni imel konca smodke v ustih, rabil je cev. Konec je bil suh in neenakomerno odrezan; nož je bil skoraj skrhan.«

»Holmes, tega človeka imaš tako v pasti, da ti ne uide nikdar več. Rešil si gotove smrti nedolžnega, kakor bi prerežal vrvi, na kateri je že visel. Morilec ne more biti nikdo drugi, kot — — —«

»Gospod John Turner«, javil je v tem hipu glasno natakter ter odprl vrata najine sobe, kamor je vstopil tuji gospod.

(Konec prihodnjic.)

sti, a začele so se tudi tožbe pri sodiščih. Prvi prišel je na vrsto predsednik krajnega šolskega sveta, toda nadučitelj je imenitno pogorel. Razsodbo prvega sodnika skušal je Vuga izpodbiti in pri tem nečuvno napadal gdčno Kral. V dokaz svojih trditve posluževal se je Ivan Vuga tudi nekih, gdčno Kral jako žaljivih opazk, glede kojih je trdil, da so se prečitale pri lokalni učiteljski konferenci, da jih je gdčna učiteljica vzela na znanje in zapisnik podpisala. Pri razpravi pa je moral Vuga priznati, da se dotične opazke niso prečitale pri konferenci, da torej ne spadajo v zapisnik o lokalni konferenci, ampak da jih je pozneje vrnil brez vednosti drugih članov v zapisnik in jim dal tako značaj javne listine.

Ta nadučiteljev neuspeh morala je zopet čutiti gdčna Carli. V tistem času romala je zopet več strani dolga vloga k c. kr. okrajnemu šolskemu svetu, polna pritožb nad gdč. Carli in v kateri je nadučitelj Vuga predbivala polno najhujših stvari, dolži jo celo tatvine!

S tem je bila prisiljena gdčna Carli, da si opere svojo čast, in vložila je proti Vugi tožbo radi žaljenja časti. Gdč. Carli s tožbo ni drugega nameravala, kakor doseči, da bi nadučitelj svoje žalitve in očitanja prekladal, toda nadučitelj o tem ni hotel ničesar vedeti, ampak je drzno nastopil dokaz resnice. Vsled tega bilo je zaslišanih okoli 50 različnih prič, ki naj bi dokazale, kako se vede gdčna Carli proti svojemu nadučitelju, kako ga opravlja, ga javno zasmehuje, mu kali nočni mir itd., toda skoro vse priče so potrdile, da z gdčno Carli sploh niso nikdar govorile. Pri tem je šel nadučitelj tako daleč, da je v to pravdo spravil celo šolske otroke, ki naj bi potrdili, da jih je gdčna Carli v šoli učila, da naj ne pozdravljajo gospoda nadučitelja, ampak da mu naj plunejo v obraz, kadar ga srečajo.

In glej čuda! Našla se je izmed vseh učenk in učencev edina 11-letna Angela Kaluža, hči edinega nadučiteljevega prijatelja v Nadjemselu, ki je res potrdila, kar je nadučitelj o gdčni Carli trdil; vsi drugi otroci pa, katere je navajal nadučitelj kot priče in jih gonil pred sodnjo, pa o tem niso prav ničesar vedeli. Gdčna Carli pa sploh ni navedla niti ene razbremenilne priče, ampak se je sklicevala na celi razred brez izjeme, zanašajoč se, da od otrok vendar ne more biti nikdo tako pokvarjen, da bi nekaj pred sodnijo povedal, česar ona ni govorila.

Značilno za izpovedbo Albine Kaluže je tudi dejstvo, da je orožniški stražmojster Bittner izpovedal, da sta nekoč Ivan Vuga in njegova žena pripeljala k njemu, ko je bil ravno službenim potom v Nadjemselu, neko 11-letno deklico, katere pa on ni poznal, in da sta to deklico v njegovi navzočnosti vprašala, da li je res, da je gdčna Carli otroke v šoli učila, da nadučitelja ne smejo pozdravljati, ampak da naj v njega plunejo, naka je deklica rekla »da« in odtekla. Mislimo, da se ne motimo, da je bila ta deklica Angela Kaluža.

Z ozirom na to, da nobeden drug otrok ni mogel potrditi, da bi bila gdčna Carli kaj enacega sploh kedaj govorila, je pač brez dvoma, da je izpovedba Angele Kaluže popolnoma neresnična.

Ravno tako je pa gotovo, da si 11letna deklica ni mogla sama izmisliti takih lažij.

Kdo je torej Angelo Kalužo naučil tako govoriti?

To vprašanje rešiti bi bilo jako zanimivo! Ker je nadučitelj uvidel, da se mu dokaz resnice ne bode posrečil, vložil je proti gdčni Carli protitožbo, trdeč, da ga je napram neki osebi obdolžila tatvine in drugih nepoštenih dejanj, sličnih onim obdolžitvam, radi kojih je Marija Carli tožila nadučitelja.

Ta oseba bila je svoj čas strežkinja, ki je s pomočjo gdčne Carli dobila postrežbo pri možu, ki jo je potem vzel za ženo, ter je na pol strani telesa mrtvoudna. Odkar je postala žena dotičnega moža, ima strastno jezo na gdčno Carli iz nje neznanih vzrokov.

Ta priča je res potrdila pred sodnijo dotične obdolžitve, a zajedno trdila, da je bil navzoč tudi njen soprog, ko je gdčna Carli to pripovedovala. Njen mož pa ni vedel o vsem tem prav ničesar.

Toda sodišču bilo je to dovolj, da je smatralo krivdo gdčne dokazano.

Istotako je smatralo sodišče na podlagi izpovedb nadučitelja Vuge in njegove žene dokazanim, da sta morala bežati pred gdčno Carli v kuhinjo in da je celo blato vrgla za njima, ki je ostalo na kuhinjskih vratih, ter da je svojega nadučitelja vprico otrok grdo ozmerjala, — in to vkljub temu, da je isti dogodek druga neprizadeta priča popolnoma drugače naslikala, in vkljub temu, da je gdčna Carli ponudila še mnogo drugih, na stvari ne prizadetih prič, katere so dogodek tudi opazovale in bi bile potrdile, da je izpovedba nadučitelja in njegove žene neresnična, ker je gdčna Carli šla prva v šolsko poslopje in v svoj razred, dočim sta nadučitelj in njegova žena ostala še dalje časa zunaj. Najboljše pri vsem tem pa je, da dotičnega dne, ko se je dogodek baje vršil, sploh ni bilo blata dobiti pri šoli, ker je bilo vreme suho!

Toda to samo mimogrede!

Pa to še ni dovolj! Pri razpravi prišlo so še druge stvari na dan, ki se tičejo ravnanja nadučitelja Vuge in njegove žene proti učiteljicam. Da nadučiteljeva žena nalašč pepel trosi po hodniku, kojega snaženje je prevzela gdčna Carli, to je še malenkost. Da je pozimi, ko je bilo vse mrzlo, nalašč polila prostor pred šolo s toplo vodo in potem hodila po blatu in hodnik z blatom onesnažila, to še tudi ni mnogo. Malo več je že, če nadučiteljeva žena nalašč z vodo poliva sestro gdčne Carli, pa tudi druge osebe, ki pridejo na obisk k gdčni Carli. Skandalozno pa je, da nadučitelj

tako ravnanje svoje žene odobrava in da nadučitelj celo agente vabi v šolske prostore in proti takim ljudem blati podrejene mu učiteljice! Pač vsaka je obžalovanja vredna, ki pride v take razmere.

Vsa ta dejstva so razprave dokazale in še mnogo več, toda javnosti je to dovolj. Seveda se bode zadrževalo, da je Vuga samo »klerikalna žrtev«, ker je predsednik krajnega šolskega sveta duhovnik.

Toda temu ni tako.

Krajni šolski svet je šel do zadnjega časa Vugi vedno in povsod na roko. Ko so postale med nadučiteljem in gdčno Carli difference, je krajni šolski svet v svoji seji sklenil, da se deželni šolski svet nujno prosi, da se gdčna Carli takoj premesti. To je storil krajni šolski svet, ker je upal, da bode na ta način zavladal mir na šoli.

Nato se je razpisalo definitivno učiteljsko mesto na šoli v Nadjemselu. Za to mesto potegovala se je gdčna Marija Carli. Dasi ni nadučitelj Vuga ničesar vedel o tej gospodični, se je vendar začel braniti.

Zopet je krajni šolski svet nadučitelju Vugi na ljubo izpremenil svoj sklep ter prosil, da se mesto razpiše samo provizorično in da se ne podeli gdčni Carli — toda gdčna Carli bila je vkljub temu imenovana, ker se menda ni našlo druge moči, ki bi si bila upala vsesti se v sršenovo gnezdo.

Komaj je dospela gdčna Carli v Nadjemselo, že so se zopet začele ljubeznivosti proti njej od strani učitelja in njegove boljše polovice. Sedaj šele, ko je krajni šolski svet uvidel, da zadene vsa krivda nadučitelja, ne pa podrejene mu učne moči, sedaj šele je krajni šolski svet začel braniti pravice gdčne Carli, in tako je postal nadučitelj Vuga »klerikalna žrtev«, žrtev neznanih razmer, ki vladajo v Nadjemselu, ker je predsednik šolskega sveta — duhovnik!

Čudom se čudimo, da kompetentna šolska oblast proti takim razmeram, koje so jej dobro znane, ničesar ne ukrene!

Ako bi bil to posamezen slučaj, bi molčali, toda takih slučajev je vedno več. Češnik je zakrivil v Knežaku razmere, da bode moralo skoro pol vasi iti v ječo in otroci onih nesrečnih starišev morajo hoditi v šolo k učitelju, ki jim je spravil stariše v ječo. Grmek v Sori je v Bretovi aferi ljudstvo ščuval, da naj se upre oblastvenim naredbam.

Toda Češnik je še vedno nadučitelj v Knežaku, Grmek še vedno učitelj v Sori, in tudi Vuga je še vedno nadučitelj v Nadjemselu!

S takim ravnanjem kompetentne oblasti škodujejo neizmerno učiteljskemu ugledu ter se napravijo sokrive demoralizacije ljudstva in otrok, ki mora nastopiti pri opisanih razmerah!

Ni se čuditi, da se naše ljudstvo brani pošiljati svoje otroke v take šole, v kojih podučujejo učitelji - vzgojitelji, kakor so različni Vuge, Grmeki, Češniki itd.

Naša sveta dolžnost bode, da poskrbimo, da se take razmere korenito izpremenijo!!

Naša prometna politika.

Nimamo namena, da grajamo avstrijsko prometno politiko z ozirom na zanemarjeni slovanski jug. Tudi ne, da grajamo lahkomisljenost naše državne politike, ki se pri zgradbi novih prog tako malo ozira na dejanske narodno-gospodarske potrebe kmeta, industrije in trgovine. Pečajmo se z nezdravimi pojavi naše upravne prometne politike, ki so sicer navidezne malenkosti, a vendar kakor mora tlačijo zdravi razvoj našega narodnega gospodarstva.

Uprave naših železnic varčujejo. Varčevanje je sicer jako lepa stvar, a ni na mestu, ako trpi zaradi njega javnost. In koliko škode ima avstrijski trgovec, agrarec in industrijec vsako leto, ker primanjkuje železniškim upravam vagonov. Zlasti čutijo to pomanjkanje prizadeti krogi vsako jesen. Ravno jeseni je vsako leto promet največji. To je bilo in ostane. Preko morja dovažajo največ kolonialnega blaga pravkar jeseni in tudi naš agrarec jeseni prodaja in razpošilja svoje prideleke.

A tu zavira zdravi promet ono napačno varčevanje naših železničnih uprav, ker jim primanjkuje voz. Že zdaj dohajajo tožbe agrarcev, ki pridružujejo peso in repo, da jim železniške uprave ne dovoljujejo dovolj voz. Dasi nimajo naše železnice voz za izbiro, jih pa še ta čas uporablja precej tudi vojna uprava za prevažanje vojaških čet ob vojaških vajah, ki deloma ovirajo redni tovorni promet.

Industrijce pa skrbi osobito še tudi, ker se pojavljajo stavke v premogokopih. Industrijce je potrebovala več premoga. Lastniki premogokopov so pa povišali ceno premogu ne samo v Avstriji, marveč tudi v Nemčiji. Od večjega dobička lastnikov vsled zvišane cene premogu pa žele, kar je popolnoma razumljivo, tudi dobiček delavci, kar povzroča najnovejše stavke po premogokopih.

In Trst! Dasi je dobil Trst novo železnico, pa vendar niso še napredovale zgradbe novih skladišč tako, da bi imeli dovolj prostora za došlo blago. Zato pa smemo zopet pričakovati, da bo tudi letošnja jesen in zima razburjala prizadete kroge s poročili, da ustavljajo za negotov čas tovorni promet s Trstom. Blago pripeljejo v Trst, a ker ni dovolj prostora v skladiščih, ga ne morejo izložiti in ostane v vagonih, ki jih itak manjka. Škoda pa imajo ravnotako železnica kakor tudi prizadeti krogi.

Da to ni ravno vzorno, razume vsakdo. A da bi odpomogli nedostatkem, na to pri nas ne

mislijo. Vlada ne misli, kako bi dvignila eksport. Zaspala je tudi misel, da ustanove eksportno banko.

Naša prometna politika osobito za tovrno blago je pa neglede na pomanjkanje potrebnih skladišč v Trstu tudi še drugače pomanjkljiva. Kako počasi vozijo naši dolgi tovorni vlaki. Cela večnost premine, predno dojde blago recimo z Dunaja bodisi že po južni ali državni železnici v Trst. In to v naših časih, ko pomenja v narodnem gospodarstvu čas res zlato. Naši sedanji tovorni vlaki ne vozijo prav nič bolj hitro, kakor so vozili pred dvajsetimi, tridesetimi in tudi petdesetimi leti. Avstrija je pač tudi tu počasna.

Angleži so že zdavnaj opustili dolge, počasne tovorne vlake. Praktični so in jim je zato dobro znano, da je za živ napredek narodnega gospodarstva nujno potrebno, da pride blago hitro na določen kraj. In zato vozijo krajiši, a pač hitrejši tovorni vlaki z naglico naših poštinih vlakov. Ustrezeno je tako prizadetim krogom, pa tudi železniškim upravam, ki imajo odkar so opustili počasne tovrne vlake in uvedli splošno hitrejšo znatno večje dobičke, kakor so jih imeli prejšnje čase.

SESTI SHOD NEMŠKO-ČEŠKIH KATOLIČANOV V HEBU.

V ponedeljek so zborovali odseki, Poročal je vseučiliški profesor dr. Hilgenreiner o organizaciji. Naglašal je, kako potrebno je, da vodijo organizacijo laiki. Na Nemškem krepko napreduje »Društvo sv. Bonifacija«, društvo nemških katoliških učiteljev »Austria«, kat. del. društva, Zveza nemških katoliških dijakov v Pragi in pa krajevne skupine »Katol. šolskega društva«. V društvih je 8000 članov. Naglašali so potrebo, da organizirajo katoliška ljudska društva in da se deluje za stanovsko organizacijo.

Odseki so sklenili, da ker je sramota za verne katoličane, ki podpira na kakršnikoli način časopise, ki sramote vero in pravost in priporočajo odpad od vere, naj vsi katoličani skrbijo, da tudi dnevno časopisje spoštuje in pospešuje vero in cerkev. Shod priporoča Pijevo društvo in pa »Bonifaciusblatt«, kakor tudi one časopise, ki so izražajo na stališču katoliškega svetovnega nizanja. Priporočal je tudi tesnejšo organizacijo. O misijonu na kolodvorih je govoril p. Avgustin grof Galen, o patronažah knežinja Gabriela Windischgraetz, prof. Hilgenreiner pa o stanovski organizaciji žensk. Prihodnjo nedeljo se vrši ustanovni shod »Zenske zveze za Nemško Češko«, ki ji bo namen, da pospešuje karitativne in socialne naloge osobito preskrbo bolnikov in pa revežev, patronaža mladine, skrb za sirote, kolodvorske misijone.

Popoldne je poletelo kakih 200 udeležencev v Francove Vare.

V Hebu so zborovali tudi katoliški učitelji društva »Austria«. Poročal je nadučitelj Heider o svobodni šoli. »Austria« ima 7 sekcij.

Zvečer ob 8. se je pa vršil shod za ženske, na katerem je bilo 2500 oseb. Predsednica baronica Kopal je ostro govorila proti reformni zakonu in o časopisju. Posl. Racke je govoril o zvezi ženske z življenjem Izveličarja, vseučiliški prof. Hilgenreiner iz Prage o poklicu krščanske ženske. Naglašal je, da je domače ognjišče glavni ženski poklic. Od žene matere je odvisen blagor mladine in človeštva. Zato je po svojem glavnem poklicu ženska enakovredna moškemu. Nadalje je priporočal krščansko dobrotelost. Vprašanja o politični enakopravnosti ženske se ni hotel dotakniti, naglašal pa je, da se mora ozirati na one zadeve, ki se tičejo ženske v rodbini in ženske matere. Tu pride v poštev vzgoja otrok v šoli, krščanski red v rodbinskem in zakonskem življenju, napake na polju javne pravosti: trgovina z deklicami, konkubinat, prostitucija. Ideal krščanske ženske je izvojenka med ženami, Marija. Čim bližje Mariji, tembolj izpolnjujete poklic krščanske žene.

P. Boissl s. J. je slavil ženske čednosti, osobito ljubezen in požrtvovalnost matere.

Predsednica baronica Kopal je končno pripomnila: Krščanska ženska je poklicana, da razširja krščanskega duha, da spoštuje žuljavo delavčevu roko in nezakrivljeno revščino, da zaničuje lenobo, da je apostolica rodbine in da v njej vzdržuje vernost in religioznost.

Hebski župan dr. Bernardin je zagotovil glavarstvo, da ne bo nikakih nemirov med katol. shodom. A pri vsenemškem napadu dne 3. t. m. popoldne, ko so se morali Vsenemci umakniti, je bil kot gledalec navzoč tudi župan. Vsenemci so bili tudi jako nevoljni, ker so katoliški dijaki javno nosili svoje barve.

Ponoči dne 4. t. m. je napadel Schönererianec odpadnik Jožef Büchelhorn načelnika »Krščansko socialnega delavskega društva« Jožefa Skalo z železno palico. Nastopila je straža, pa ne proti napadalcu, marveč proti napadenemu in ni hotela sestaviti niti zapisnika, ki ga je zahteval Skala.

HONVEDSKI REKRUTI PROTI CESARSKI PESMI.

Ko so zaprisegali honvedne rekrute v Szegedinu je zaigrala vojaška godba po vojaški maši »Bog obvari«. Nadomestni rezervisti so pričeli godrnjati in z njimi tudi veliki rekrutov in celo več rezervnih častnikov. Polkovnik je ukazal takoj, da odtrobiijo in je obsodil vse rekrute v daljši zapor. Malo je manjkalo, da se niso spopadli rezervisti z oboroženo vojaško stražo. Še le, ko so posredovali častniki, so izjavili rekruti, da se uklonijo kazni.

NAGODBENA POGAJANJA MED AVSTRIJO IN OGRSKO.

Avstrijski ministrski predsednik je obvestil svojega ogrskega tovariša, da je pripravljen pričeti zopet z nagodbenimi pogajanjmi. Dne 4. t. m. se je vršil zato ogrski ministrski svet. Koalicijsko časopisje naglašja, da mora dr. Wekerle dobiti boljšo nagodbo, kakršna je bila med Szellom in Körberjem sklenjena, da ne nastane ministrska kriza. A koalicijski listi naglašajo, da pred 1. 1917 ni misliti na gospodarsko samostojnost Ogrske, ki ni gotova niti po tem času, ako se do takrat ne okrepi ogrska industrija. Neki koalicijski list pa celo naglašja, da vlada niti ne vztraja več na sedanji obliki glede ureditve carinskih in trgovinskih razmer z Avstrijo in je celo pripravljena, da odobri za bližnjo bodočnost prejšnji način.

KLOFAČ V ZAGREBU.

Na sokolskem komerzu v Zagrebu je govoril 2. t. m. tudi Klofač. Rekel je, da gospodarijo v Avstriji le spletke, ovadne in obrekovanje. Na Balkanu mrgoli avstrijskih vohunov. V teh okoliščinah je potrebno, da Slovani, in osebito Jugoslavlani, opuste vse medsebojne spore in se zoperstavijo skupno kakor zid proti pangermanskim stremljenjem, ki že prodirajo na Balkan po geslu »Pritisk na vzroč«. Zato je zadnji čas, da se ustavijo balkanske države proti pangermanističnim tendencam. Klofač je govoril tudi o popotovanju vladarja v okupacijski deželi, ki ima po Klofačevem mnenju namen, da postane prebivalstvo bolj prijazno proti Avstriji. Avstrija ne more trpeti, da bi bili složni Jugoslavlani in ne zapopade, kako bi se sporazumeli Hrvati, Srbi in Bolgari. Edinost izkušja vlada za vsako ceno motiti. Končno je pozivljaj Klofač udeležence, naj visoko dvignejo zastavo slovanske vzajemnosti in naj vedno delujejo v tem smislu.

CESARSKE VAJE V ŠLEZIJI

so bile končane 4. t. m. Cesar je ukazal, da odtrobi ob pol 11. uri dopoldne. Okolu desete ure so bile v boju malone vse čete. Konec vaje so naznanjali tudi iz zrakoplovov razobešene bele zastave.

CARINSKI SPOR S SRBIJO.

Na zadnje predloge srbske vlade ni še došel odgovor z Dunaja. Srbska vlada je priznala glede tarifov vse, a zahteva popolno svobodo pri nabavi topov in streliva. A avstrijska vlada s tem ni zadovoljna in je zato mogče, da naša in srbska vlada ne skleneta trgovinske pogodbe. Ogrski trgovinski minister je opustil mesto veterinarskega atašea v Belgradu in ga je pozval v ministristvo, kar smatrajo za znamenje, da popolnoma pretrgajo zveze.

Poročila iz Srbije.

K carinskem sporu z Avstro-Ogrsko nam poroča naš dopisnik iz Srbije: Komisija, ki jo je poslala vlada iskat novih potov za izvoz, se je vrnila v Belgrad. Mudila se je v Egiptu, Malti in na Grškem in žela dosti dobre uspehe. Njen šef je dr. Mika Popović, bivši finančni minister in glavni srbski delegat za trgovinska pogajanja z Avstro-Ogrsko in eden izmed prvakov vladajoče radikalne stranke. Dr. Popović velja kot najboljši poznavalec ekonomskih in finančnih razmer in nje ga je obiskal naš poročevalec, da bi izvedel o uspehih potovanja za izvoz.

Dr. Popović je izjavil, da je izvoz v Avstro-Ogrsko za zdaj vsled prevelike carine nemogoč. Zato bo treba prevažati srbsko žito po leti po Donavi do Črnege morja, a po zimi, ko Donava zamrzne, po železnici do bolgarskega črnomoškega pristanišča Varne. Pot po Donavi je zelo ceno, a tudi cena prevažanja po železnici ni toliko, da bi izvoz onemogočila.

Te dni je kupila v Srbiji svetovna pariška tvrdka Dreyfus & Comp. ogromno množino žita, ki ga odpelje za zapadno Evropo po železnici preko Bolgarije. Bolgarska vlada je opustila za ta prevoz vsako transitno takso.

Kar se tiče svinj, je izvoz lahek, ker svinjsko meso osoljeno lahko čaka. Zato ga je lahko izvažati v poljubno daljavo. Težje je z govejo in sploh rogato živino. No, zato so pridobili Egipt, kjer rabi sama Aleksandrija 86.000 repov, a srbski izvoz ne presega letno 50.000 glav. Dozdej nvažajo v Egipt živino iz Sirije, ki pa je dosti slabša od srbske in jo bo torej zadnja lahko potisnila nazaj. Pot po morju do Aleksandrije bi trajal tri dni, a do Malte tri in pol dneva. Toliko lahko vzdrži živina.

Na Malti, kot angleški naselbini, ni carine, a v Egiptu je znižana na 4 odstotke. To carino bi bilo lahko odpraviti, če bi bili zato egiptski konzuli vseh držav. Srbija nima zdaj konzula v Egiptu in dela se nato, da ga dobi in bi bilo tako posredovanje radi carine mogče. Izvoz se vrši tja iz Krima. Atene sama bi lahko odvzele polovico srbskega izvoza.

Radi prevoznin se je izrazil dr. Popović, da je prevažanje po morju zelo ceno. Težje bi bilo s prevozom po železnici. A upati je, da se bo pokazala Turčija radi carine blagohotno. Izvoz živine v Egipt bo v materielnem oziru boljši kakor v Budimpešti. Svoje razlaganje je dr. Popović končal z besedami, da Srbija lahko živi tudi brez Avstro-Ogrske.

Na Dunaju se je stališče proti Srbiji izpremenilo in skoro se bodo nadaljevala carinska pogajanja, ki so se zasebno med Wekerlom, Beckom in Košutom v Herkulesbadu prav v zadnjem času že vršila. Upajo na skorajšnji carinski sporazum med obema državama. A če se to tudi zgodi, bo Srbija skrbela, da si omogoči izvažanje tudi v Egipt.

Slabe posledice vsled carinskega spora se v Srbiji ne kažejo. Monopolski dohodki so letos meseca julija za 193.271,36 fr. večji, kakor so bili istega meseca lanskega leta. Tekom sedmih mesecev tekočega leta so za

1.468.182,30 večji, kakor so bili v takem času lanskega leta. Meseca julija je izplačano na račun državnih dolgov 15.725.395,75 fr. Državni proračun za leto 1905 kaže 4.779.860 fr. suficita. Leto 1904 pa je iznašal 6.583.083 fr., torej v dveh letih 11.362.343 fr. To je z ozirom nato, da se je v prejšnjih letih nihal deficit na deficit, ogromen finančni uspeh.

RUSIJA.

Dementirajo vesti, da je odstopil Trepov. Neutemljena so tudi poročila o generalovi bolezni.

Odeška nedavno ustanovljena bojovna organizacija »Bela garda« v Odesi je izdala oklice, da vprizori grozno preganjanje, ako bi se streljalo ali pa če se vrže bomba na procesijo v spomin ustanovitve Odesa.

V Comkovicah je napadlo pet roparjev urad »Električne družbe«. Ubili so blagajnika in odnesli nekaj tisoč rubljev.

Car je ukazal, da sodi generala Steslja in Focka ter polkovnika Reisa zaradi predače Port Arturja novo najvišje vojaško sodišče za slučaj, ako ne sklene soglasno preiskovalna vojaška oblast, da se sodnijsko postopanje ustavi ali pa, da kaznujejo krivce disciplinarnim potom.

Vojno sodišče v Rigi je dokončalo revizijo razprave proti bojovnim organizacijam. Sodišče je obsodilo 24 obtožencev na prisilno delo do 15 let, dve ženski pa oprostilo.

Vilnski kat. škof in bivši poslanec dume baron Roop je ukazal, da prireajo duhovščini socialno politična predavanja. Za predavatelja je povabil krakovskega vseučiliškega profesorja Czerwoskega.

Onega agenta tajne politične policije, ki je pred nekaj dnevi pijan ustrelil proti vratom italijanskega poslanstva, so odпусти iz službe in bo kaznovan s trimesečnim zaporom.

Na mornariškem strelišču v Peterburgu je zgorel kemični laboratorij. Dva moža sta zgorela, trije so pa bili nevarno ranjeni.

BORIS SARAFOV O POLOŽAJU V MAKEDONIJI.

Načelnik bolgarskega makedonskega odbora Boris Sarafov je izjavil o položaju: V Turčiji in v Makedoniji so anarhistične razmere, ki groze varnosti in premoženju. Že deset let se odkrito upiramo Turčiji. Zahtevamo urejene razmere. Naš namen je bil: Proč s turškim jarmom! Da ga dosežemo, smo organizirali odkrito vstajo z geslom: »Makedonci Makedoncem!« Preskrbeli smo z orožjem prebivalstvo po vseh krajih in je obvestili o načrtu. Zahtevali smo, da morajo vsi molčati in ne smejo izdati ničesar. Izdajavce smo usmrtili, ne glede na narodnost. A izmed 100 oseb jih je ostalo zvestih nad devetdeset. Napadi na železniške vlake 1. 1903 so imeli namen, da opozore Evropo na našo vstajo in da uničimo Turčiji sredstva, s katerimi bi dovažala vojaštvo. Železniške družbe so bile vselej obveščene o nameranih napadih in pozvane, naj prenehajo z osebnim prometom. Zdaj stojimo pred novimi dogodki. Namestavamo novo vstajo. Pridružilo se bo vstaji 10 od 15 tisoč oboroženih oseb. Turških skupnih oddelkov ne nameravamo napadati in se hočemo izogibati tudi vsake resne zaveze. Strankarskih razlik ni več med nami. Skupna notranja organizacija ima osrednji odbor v Turčiji, zastopstvo v inozemstvu in pa nadzorstvo. Zahtevamo avtonomno Makedonijo bodisi pod danskim, švedskim ali kakim drugim princem pa tudi pod višjo turško oblastjo. Če to dosežemo, postanemo turški najboljši prijatelji, česar se tudi Grki boje.

TURČIJA MOBILIZIRA PROTI BOLGARIJI.

V 3. solunskem armadnem zboru so za obmejno stražo proti Bolgariji mobilizirali eno divizijo, ena divizija 2. odrinskega armadnega zbora pa zasede mejo ob Črnem morju. Po okrajih 2. odrinskega in 3. solunskega armadnega zbora so pozvali pod orožje 64 Iradebataljonov (deželna bramba) pod pretvezo, da se udeležijo vojaških vaj. Čete so vpoklicali, ker ba je mobilizira Turčija proti Bolgariji.

DRUGA KONFERENCA FRANCOSKIH ŠKOFOV.

Papež je naročil škofom, da naj strogo molče o dogodkih med posvetovanji. Z ozirom na odkritja pri zadnji konferenci so odredili vse, da preprečijo indiskrecije. Škofje bodo imeli vsaki dan najbrže dve seji. Posvetovanja bodo trajala najbrže do 8. t. m. Pariški listi, ki so v zvezi s francoskimi škofi, poročajo, da bo namen konferenci posvetovanje o sredstvih in potih, kako ustanoviti nove verske organizacije in kako pripraviti novi verski proračun. Shod francoskih škofov so otvorili 4. t. m. ob 10. uri dopoldne. Žurnalistom je prepovedan vstop v palačo pariškega nadškofa. Prve seje francoskega episkopata se je udeležilo 82 cerkvenih knezov. Trajala je do pol dne.

Pred sejo je bila služba božja v nadškofijski kapeli. Po seji so škofje odposlali udanostno brzojavko papežu, v kateri se zahvaljujejo papežu za dane direktive v encikliki in zagotavljajo otroško pokorščino z duhovščino in verniki kljub vsem izkušnjam in nevarnostim.

Dve torpedovki sta ušli iz Sevastopola, kjer so bili ukradeni trije topovi.

Štajerske novice.

Š Sedaj še le razumemo! Večkrat smo premišljevali, zakaj je celjska »Domovina« tako huda na nas in na dr. Šusteršiča. Vedno je imela veliki lopar v rokah in bila po dr. Šusteršiču. To je bila vsa njena polemika, kolikor se ji je nudilo od nas. Sicer pa je bila čisto krotka in vodena. Mir so imeli pred njo liberalci, ni se dotaknila niti celjskih Nemcev, le katoliške duhovne okoli »Slovenca«, kato-

liški shod, humbugiste in dr. Šusteršiča je imela vedno na lopati. Za kaj to? smo se začudeno povpraševali, a zagonetke ne rešili. Še le sedaj nam je g. Spindler, ki ga je »Domovina« zapustila, odprl oči. V »Našem Listu« in v »Narodu« prinaša namreč gospod urednik daljši dopis, v katerem popisuje »neznosne« razmere pri uredništvu »Domovine«. Če nam bo čas in prostor dopuščal, se bomo v zabavo svojih čitateljev še večkrat pečali z zanimivim Spindlerjevim slovesom, — za danes hočemo svetu le odkriti, da je »Domovina« voditelja celjskih Nemcev, dr. pl. Jabornega vedno in povsod pardonirala, zato, ker je bil imenovani gospod zmajir ljubezniv v zasebnem občevarju s šef-redakterjem »Domovine« — notarjem Bašem. Tako vsaj trdi g. Spindler. Nesreča je hotela, da doslej dr. Šusteršič ni še prišel v prijeten položaj prijazno in ljubeznivo občevariti z notarjem Bašem — ter poljubljati koncev njegovega fraka. Tudi našim urednikom je neizmerno žal, da še niso imeli prilike, se klanjati gospodu notarju, — potem bi imeli vsi skup mir pred »Domovino«, kakor ga ima dr. pl. Jabornegg. Kaj bo stori! na to Spindlerjevo odkritje dr. Šusteršič ne vemo, naše uredništvo, ki mu je mir pred »Domovino« nad vse, bo pa napravilo korporativno prošnjo procesijo k gospodu notarju. Seveda se bomo potrudili biti kolikor mogoče gladki in prijazni, da dobimo milost v njegovih očeh. Prav iz srca obžalujemo, da ni prišel Spindler s svojimi odkritji na dan pred katoliškim shodom. Gotovo bi bil dobil g. notar udanostno brzojavko, na kar bi takoj nehal biti katoliški shod »humbug«. — No, da se razumemo!

Š Gozdarske šole. Iz poročila o razpravah c. kr. kmetijske družbe smo zvedeli, da so na Gornjem Štajerju 3 erarične gozdarske drevesne šole in 3 državne šole, na Srednjem Štajerskem 2 erarične gozdarske šole in v novejšem času ste se ustanovili še dve novi. S tem poročilom je »Gospodarski Glasnik« pisalca teh vrstic v prvem trenutku presenetil, da se je povprašal, kje li bi na slovenskem delu dežele imeli gozdarske šole? Da so pa to le drevesnice, razložil mu je stavek: Iz vseh teh šol se je za leto 1905 oddalo 3.615.000 drevesec, deloma po režijski ceni, deloma pa na zastoj.

Š Preneumna že postaja gonja nekaterih štajerskih nemških listov zoper šolske verske vaje. Številka za številko prinaša pozive na stariše in vzgojitelje, naj nikar več ne pošiljajo otrok v cerkev, k procesijam in k spovedi ter obhajilu. Poučujejo jih, kako naj tozadevne vloge na šolska vodstva napravljajo itd. — Potem se pa še celjska »Domovina« čudi, kako moremo povdarjati, da je vera v nevarnosti! Liberalci vseh narodov so taki, da ne pridejo precej s pravo barvo na dan. S početka se delajo pobožne, ko so pa svoje vernike dovolj vstrojili, tedaj šele začnejo gonjo proti molitvi, cerkvi, procesijam itd. »Domovina«, koje urednik je izražen brez vere, je na prvi etapi tega liberalnega razvoja!

Š Celjska slovenska gimnazija. Vpisovanje na tem zavodu za sprejem v prvi razred bo dne 16. septembra (v nedeljo) dopoldne od 8. do 11. ure. Sprejemni izpiti se pa bodo delali v ponedeljek, dne 17. septembra, od 8. ure naprej. Učenci, ki hočejo biti sprejeti, morajo se oglašiti k vpisovanju v spremstvu starišev ali njih namestnikov ter prinesiti seboj krstni list in zadnje šolsko izpričevalo.

Š Štajerčanci na delu! »Südosterr. St.« poročajo, da Štajerčevi pristaši pridno delajo zlasti po pujskem okraju za ustanovitev nemških šol, tako in prvi vrsti pobirajo podpise za nemške šole. — Opozarjamo vse štajerske Slovence, da je judikatura upravnega sodišča stališču Štajerčancev zelo ugodna. Uspehi so jim zasigurani, če dobijo dovolj podpisov. Torej pravočasno pozor! Pazite na naše nasprotnike, poučujte ljudstvo! Na skupno delo vsi, da ne bo prišlo spoznanje prekasno!

Š Smrtni padeč. Dne 30. m. m. so našli v Št. Petru nad Mariborom viničarko Rus mrtvo ležati pod jablano. Na drevo je bila prislonsena lestva. Dognalo se je, da je revica pri obiranju jabolk zdrsnila z lestve in tako nesrečno padla, da se ji je zlomil zatilnik.

Š Pijonir utonil. Pri pijonirskih vajah ob Dravi je v Ptuj utonil neki poddesetnik. Ravno so metali sidro v vodo, ko ga je vrv sidra seboj potegnila. Pri tem se mu je zapletla noga med vrvi, da se ni mogel izmotati. Skočil je sicer za njim nadzorujoči poročnik, a ga ni več našel. Šele čez pol ure so ga iz vode potegnili.

Š Porotne razprave v Mariboru začnejo 17. t. m. Na vrsto pridejo sledeči slučaj: Dne 17. septembra Jožefa Seršen, detomor; 18. Jakob Jug, tatvina; in Jakob Horvat, uboj; 19. Martin Čeh, rop in nevarno pretenje; 20., 21. in 22. zanimiva obravnava proti tovarnarju Rajmundu Wieser, Andreju Kolar in Mariji Risa zaradi požiga; 24. Ivan Benkovič, požig.

Š Dve stipendiji za medicince po 600 K razpisuje deželni odbor štajerski. Prosilec mora imeti domovinsko pravico na Štajerskem, obiskavati vseučilišče v Gradcu, obljubiti, da bo vsaj skoz osem let služboval na deželi v kraju, ki bo ga odkazal deželni odbor.

Š Pri Sv. Antonu v Slov. goricah bo v nedeljo, dne 9. septembra, ob 3. uri popoldne v Altovi gostilni zborovalo slov. katoliško politično društvo. Poročala bosta poslanca dr. Korošec in Roškar. Antonjevcani in sosedje, na svidenje v najobilnejšem številu!

Š Iz Šoštanj se nam poroča: Ogledovanje goveje živine izključno za okraj Šoštanj se vrši dne 7. t. m., ob 8. uri jutraj. Podelila se bodo državna, deželna in okrajna darila, in sicer: A. za bika: štiri državna darila po 100, 80, 60 in 50 kron, tri deželna darila po 50 kron; B. za krave: tri državna darila po

50, 40 in 30 kron, dve deželni darila po 40 in 30 kron; C. za telice, ki so že breje: šest okrajnih daril po 50, 40, 30 in 20 kron. Tudi se bode podelila enemu lastniku govedi, ki je vsaj tri prignal in so bila ista z državnim in deželnim darilom obdarjena, ena bronasta, in onemu, ki je vsaj šest takih govedi prignal, pa ena srebrna medalja. Okrajni odbor šaštanski shodi k mnogobrojni udeležbi. — Čudno, da se ogledovanje živine vrši ravno na isti dan, kakor občinske volitve za prvi razred! Poročali smo, da se volitev za prvi razred vrši zaradi tega, ker je bil glas župnika Govediča razveljavljen. Temu pa ni tako. Kakor se nam sedaj poroča, bi bil ta glas razveljavljen, ker se je zoper njega nepostavno izvolitev od strani Slovencev vložila pritožba, in sicer takoj po volitvi dne 8. marca t. l. Dotična rešitev sicer trdi, da ima župnik Govedič kot zastopnik fare šmihelske samovoliti, za svojo osebo pa nima aktivne volilne pravice in da tudi ne poseduje nobene pasivne volilne pravice, ker ni v občino Šoštanj pristojen in tudi ne stanuje v tej občini. Ker pa je župnik Govedič z vlogo z dne 5. julija t. l. torej štiri mesece po izvolitvi, izjavil, da ne sprejme izvolitve, se ni c. kr. vlada s pritožbo nič bavila. Tega ji pa sploh sedaj res ni bilo treba. Vendar se vsakemu čudno zdi, zakaj je župnik Govedič šele štiri mesece po izvolitvi izvolitev odklonil?! Ali je morda dobil od zgoraj kak migljaj za to? Res čudno, jako čudno! Pa še bolj čudno je tudi, da se je zaradi odpovedi Govedičeve razpisala nova volitev za prvi razred, med tem ko bi se na njegovo mesto lahko poklical njegov namestnik! Gospod Ivan Vošnjak je tudi svoj mandat v tretjem razredu odklonil, pa se vendar ni za ta razred razpisala nova volitev! Dvojni mera, kakor povsod! — Vlado komisar Zoffal tako pridno gospodari z občinskim premoženjem, da so vse blagajne tako prazne, da si ne more niti svojih, sicer popolnoma nepotrebnih dijet izplačati! Le tako naprej, bomo že videli, kdo se bode poprej naveličal.

Š Nagloma je umrl v Gradcu dominikanec P. Ludovik Bóhm.

Dnevne novice.

+ Deželni predsednik kranjski, g. Teodor Schwa r z se je z dopusta povrnil z rodbino v Ljubljano.

+ Župni uradi in »Mir«. Odkar sta »Sl. Narod« in »Gorenjec« začela hvaliti »Mir« ponuja uprava »Mira« list župnim uradom na Kranjskem. Piše nam glede na to neki župnik: »Mir« imenuje govor dr. Šusteršiča na katoliškem shodu »skrajno ponesrečen«. A ena točka se je dr. Šusteršiču vendarle posrečila, namreč, ko je rekel: »Konfuznost nazorov vlada še celo v krogih, ki bi morali imeti jasne pojme in vedeti, za kaj se gre.« Ako ta stavek glede »Mira« ne velja katoliškim župnim uradom, ki prejemajo od liberalcev hvaljeni list, velja pa slavni upravi, ki od liberalcev hvaljeni list župnim uradom ponuja. Nekje mora vladati konfuznost nazorov.

+ Shod slovanske gasilske zveze. Povodom gasilske razstave na Dunaju bode dne 8. t. m. v »Slovanski Besedi« (hotel »Post«) zbor »Slovanske gasilske zveze«, katere se udeležijo tudi zastopniki naše deželne gasilske zveze.

+ Nemška temeljitost. Pri zvezi kranjskih gasilnih društev je bilo 16 nemških gasilnih društev, »odstopilo« je pa 18 nemških gasilnih društev. Društvi Lienfeld in Unterdeutschen, ki sta podpisali odpoved, nikdar se pri zvezi nista bili. To je res prava nemška temeljitost.

— Metliškega notarja pogrešajo. Že nekaj dni pogrešajo metliškega notarja gosp. Globočnika. Čuje se, da je od nadsoodišča suspendiran.

— Kmetijski izlet v zagrebško razstavo.

Kmetijska razstava v Zagrebu, ki traja ves ta mesec, bo posebno poučna in zanimiva od 15. do 19. t. m., ko se razstavi tudi goveja živina, prašiči, konji in perutnina. Ker je Zagreb blizu in vsa vožnja do tja primeroma po ceni, bi bilo želeži, da si to razstavo ogledajo tudi naši gospodarji. Ako se priredi skupni izlet, se bodo dobila cenejša stanovanja in druge ugodnosti. Veliko vredno je pa tudi to, da se bo v tem slučaju skrbelo za vodstvo udeležnikov v razstavi kakor tudi po mestu samem. Kmetijska podružnica v Novem mestu je pripravljena skrbeti za vse potrebno, ako se oglašajo zadoosti udeležnikov za skupni obisk razstave. Za udeležbo se je oglašati čimprej, da se lahko vse potrebno ukrene. Izletniki bi se sešli v soboto, dne 15. t. m., ob 5:56 popoldne v Krškem, oziroma ob 6:15 v Brežicah. Skupni ogled razstave bi bil v nedeljo 16. septembra. Kdor bi ne mogel v soboto od doma, pride lahko v nedeljo 16. t. m. z jutranjim vlakom ob 6:50 v Zagreb, kjer se pridruži izletnikom. Priglasila sprejema kmetijska podružnica v Novem mestu.

— Glasbeni kurz na Dunaju. Pri glasbenem kurzu na Dunaju je 150 poslušalcev, med temi štirje Slovenci, gospodje: profesor A. Foerster, dr. Kozina, pater Vavpotič in Karol Bervar. Predavanja so jako zanimiva, posebno G. Horna, profesorja Böhma, profesorja Ant. Foersterja itd. Vsi udeleženci imajo prost vstop.

— Otvoritev Kristine jame v Globodolu. Včeraj se je preiskala v Dol. Globodolu velika kapniška jama in se krstila na ime »Kristina jama« v Globodolu. Podrobneje poročilo sledi.

— Gad je pičil v Barkovljah sedemletno Amalijo Starc. Prepeljali so jo v bolnišnico.

— **Katoliško delavsko društvo v Mirnu na Goriškem** je najslavesnejše preteklo nedeljo praznovalo svojo desetletnico. Žal, da ni bila slavnost naravnost naznanjena »Slovenski krščanski socialni zvezi«, ampak da se je le iz časopisja izvedelo zanjo. Tako se je primerilo, da je vsled tiskovne pomote se v oklicu dan slavnosti 2. septembra izpremenil v 9. septembra in je ta pomota šla potem po časopisju, vsled česar se slavnosti ni udeležila »Slov. kršč. soc. zveza«, katere določeno zastopstvo je še le danes izvedelo, da se je desetletnica že izvršila. Naj torej vrlo naše društvo v Mirnu, ki je pričelo orati ledino katoliško-narodne zavesti na Goriškem, tem notom sprejme naše najiskrenejše čestitke. Možato, odločno naprej do novih uspehov!

— **Solske vesti.** Naudučitelj g. Ludovik Fettič-Frankheim je radi boleznimi dobil dopust do novega leta. Nadomeščal ga bo učitelj r. Jožef Tratar. Za suplentko na šolo v Mokronog je imenovana gospodična Ana Rakovec iz Ljubljane.

— **Starološke dekanije Sodalitas** ima sestanek v Sorici dne 12. t. m. ob 11. uri dopoldne.

— **Postojnsko jama** je obiskala nadvojvodinja Marija Terezija s svojimi otroci. Meseca avgusta je obiskalo postojnsko jama 6202 oseb.

— **Novo mašo** bo obhajal dne 30. septembra t. l. č. g. Ivan Perovšek pri Sv. Gregorju. Gospod novomašnik je salezijanec. Ker imajo salezijanci še starodavno cerkveno navado, duhovnike posvečevati ob kvaternih tednih, zato bo posvečen kvaterno sredo v Turinu, potem prihiti v domovino, da pristopi v rojstni župniji prvič k oltarju in opravi v krogu svojcev svojo prvo sveto dartej.

— **Pri tekmovalni telovadbi v Zagrebu** med hrvaškimi in slovenskimi telovadci so zmagali Slovenci. Pri višjem oddelku je dobil prvenstvo gospod Jožef Smrtnik iz Celja, pri nižjem oddelku pa gospod Gregorec iz Novega mesta.

— **Premestitve in imenovanja pri južni železnici.** Premeščen je gospod Fran Vidic, postajenačelnik v Borovnici, v isti lastnosti v Logatec. Imenovan je gospod Ivan Arhar, dosedaj železniški pristav na Dunaju, postajenačelnikom v Sežani, in gospod Josip Gostiša, dosedaj pristav v Nabrežini, postajenačelnikom v Borovnici.

— **Pod novo vlado na Hrvaškem.** Nova hrvaška vlada se je končno vendar premislila vzeti službo učitelju Tothu samo radi tega, ker je Toth pisal v »Hrvatsko Pravo«, vendar je pa Toth za kaznen prestavljen v Koprivnico.

— **Tržaški ces. namestnik princ Hohenzolne** je postal častni občan Voloske in Opatije.

— **Bik zbesnel.** Jožefu Kozeljju (Bajtu) na Klancu pri Kranju je zbesnel bik na podu, ko je hotel z njim proso meti. Kar nenadoma je bik, ki je bil sicer krotak, poskočil, vrgel gospodarja v kot, zakadil se nanj in ga z rogovi vsega pretisnil. Sin je prihitel očetu na pomoč, pa jo je še bolj skupil. Podivjani bik ga je tako pritiskal, da mu je zlomil nogo nad kolonom.

— **Smrtna kosa.** — **Požar.** — **Človeška žrtev.** — **Prošnja.** Iz Hrenovic, 4. septembra. Dne 2. julija letos poročena je že dne 4. septembra pokopana bila mlada žena Marija Mejak iz Gorič. Položili smo jo k večnemu počitku poleg njene pred par leti umrle matere. Blaga pokojnica je vživala splošno spoštovanje. — Včeraj zjutraj okoli 4. ure pričelo je goret v vasi Studenec naše fare; pogorelo je zopet pet hiš in nekaj gospodarskih poslopj. Zažgala je skoro gotovo zlobna roka; to je v teku treh tednov že drugi požar v tej že prej ubogi vasi. Zavarovani so sicer vsi, ali kaj bo to proti škodi, ki jo je ogenj napravil? Zgorelo je dosti sena, žita in tudi par prešičev. Ostalo živino so rešili zahteval pa je ta požar tudi človeško žrtev. 40letni mladenič Jernej Sever je šel, ko so na domači hiši metali ogorelo seno s podstrešja, preblizu zidu. Podrl se je nanj celi zid in nesrečnež je bil na mestu mrtev. Izvlekli so ga izpod razvalin; vsega je stlačilo, zlomilo mu je eno nogo in eno roko. Opoldne mu je že zvonilo. Vendar pa se že najde kako usmiljeno srce, da želi kak darček darovati; naj ga pošlje na paš prečastni farni urad Hrenovice, pošta Hraše pri Postojni. Se bode že oddalo v prave roke.

— **Razstavo psov** so danes zjutraj otvorili v Zagrebu.

— **Umrli** je računovodja pri gozdnem uradu v Kočevju gospod Anton Bastar, star 77 let.

— **Vrhnjska železnica.** Vrhnjska železnica izdaja samo nemške vozne liste. V upravnem svetu te železnice imajo pa večino Slovenci, in sicer celo taki, ki se prištevajo k radikalni struji. Res lep narodni radikalizem.

— **Tomislavski lov** je bil včeraj zlicitiran za 801 K. Čudno je, da se je licitacija vršila za dve leti prej, predno poteče dosedanja lovska najemščina. To je gotovo nepravilno in je menda v zvezi s posebnimi nameni. Čuje se, da se nameravajo kmetje pritožiti.

— **Angleško sredozemsko brodovje** je obiskalo dne 11. t. m. Kotorski zaliv.

— **Ženske za kuratorice in oskrbnice.** Pruski notranji minister je v svoji odredbi dne 28. majnika 1906 izrekel, da je vlada dosedaj pridobila mnogo skušenj in podatkov, kateri dokazujejo vsestransko, da za odgovorjete in odrejo sirot so edino le ženske poklicane, ker so za to najsposobnejše, ter da se mora nasprotovati proti temu načelu zatreti. Uspeh ženskih odrediteljic in oskrbnic pri sirotah je tako velepomemben, da je justični minister priporočil sodnijam v celi državi, naj se čim bolj imenujejo ženske kot oskrbnice. (In Anerkennung der Bewährung hat der Herr Justizminister den Vormundschaftsrichtern

empfohlen, Frauen häufiger als Vormünder zu bestellen.)

— **Nesreča v Ameriki.** V Sparti (Minn.) je raztrgala v rovu mina, ki jo je držal v roki, Marka Butala. Pokojnik je bil doma iz Radincev pri Starem trgu.

— **Mlekarska zadruga** v Kandržah pri Litiji je pričela 1. septembra delovati. Množina mleka raste vsak dan. Zanimanje za mledarno je veliko.

— **Silna draginja** je v Zagrebu povodom razstave. Kilo mesa se prodaja pa 2 K 40 vin., jedno jajce 10 vin., par klobasic 40 vin.

— **Italijanski izgredi proti Hrvatim v Zadru** še niso končani. Italijanska sodrga je napadla štiri hrvaške vojake. En vojak umira. Za danes zjutraj so pripravljali Italijani napad na Sokole, ki so se vrnili iz Zagreba okoli 5. ure zjutraj.

Književnost in umetnost.

• **»Krpanska kobila.«** V kratkem izide nova knjiga Ivana Cankarja pod zgornjim naslovom. Cankar je zbral v njej samo svoje satirične in ironične stvari, ki so bile že večinoma tiskane, pridejane pa so tudi tri nove mehkejšega, Cankarjevega genra. Knjigo bo ilustriral g. Smrekar z vinjetami in s pisateljevo karikaturo.

• **Hrvaško gledališče v Zagrebu.** Letošnja sezona hrvaškega gledališča v Zagrebu se je pričela zelo povoljno. Te dni so vprizorili Begovićevo dramo v petih dejanjih »Gospa Walevska«. Snov je zajeta iz zgodovine Poljakov, ko so se navduševali za Napoleona. Gospa Walevska je videla v Napoleonu rešitev Poljske in da bi ga pridobila za svojo domovino, mu je žrtvovala sebe. Pri predstavi so bili navzoči sami Poljaki, ki so posetili vsesokolski izlet v Zagrebu. Navdušenje je bilo splošno, in igralci in igralke so želi burna odobravanja. Vspheh drame je velik.

• **Mexico.** Bernardo Mallén. Meksikanska vlada je izdala knjigo v angleškem, francoskem, španskem in nemškem jeziku, v kateri popisuje gospodarski in kulturni napredek od leta 1876 do 1904. Ta knjiga, ki je tudi polna lastne hvale, je bila razdeljena na razstavi v St. Louisu in jo zdaj razpošiljajo redakcijam časopisov. Do leta 1876 je bila Meksika v neprestanih revolucijah, ki so onemogočile vsak mirni državni in gospodarski razvoj. Sedanjemu predsedniku Porfirju Diazu, ki je že skozi šest let predsednik združenih držav meksikanskih, se je posrečilo, da je sovražno stranke toliko umiril, da je nehala previranje krvi in da se je začelo mirno državljansko delo. Naravno je, da se je morala prirodno tako bogata dežela takoj povzdigniti, ko je zavladal v njej mir.

Ljubljanske novice.

lj **Trifolium pratense.** Dobra piča za razne dvo- in večparkelje — je za naše liberalce bila v nedeljo 26. avgusta triperesna deteljica: Znani gostilničar Kolenc, neizogibni čuvalce učitelj Grmek, ki je povsod namestu, le ne tam, kjer je treba in pa veleposelnik Fr. Jarc iz Medvode, neenaki brat svojega blagopokojnega brata. Poizvedeli smo, da je bil Grmek na čelu ostalih tisti, ki je organiziral pobalinski nastop udeležnikov socialno-demokratsko liberalnega shoda ter jih vodil mimo stolnice, v kateri je bila ravno maša, — mimo katere so tulili in žvižgali, kot divjaki da so zgrajali ljudje v cerkvi. To se je zgodilo namenoma. Vprašamo gospode v justični palači: Ali nima tak nastop rahlega stika z motenjem verskih obredov? Ni še končana sorška afera in že bi bil Grmek rad žel novih lavorik s svojimi izzivajočimi nasstopi. Koliko časa bo to še trajalo? Ta nastop, kakor smo videli, je videl tudi g. policijski svetnik Wratschko. Dr. Trenz še sedaj ni utegnil prištudirati sorške afere, dasi je tačas celo vrsto duhovnikov tožil.

lj **Poročil** se je g. Viljem Treo, c. kr. namestniški koncipist, sin tukajšnjega arhitekta g. Viljema Treota, z gospodično Mašo Rebek, hčerjo ukrajnega glavarja g. Ant. Rebeka v Sežani.

lj **Ženski oddelek »Slovenske krščanske-socialne zveze«** se iskreno zahvaljuje č. gospodu dr. Janežiču za cerkveno opravilo in govor preteklo nedeljo na Rožniku, in pevskega zboru »Slovenske krščanske-socialne zveze«, ki je pod vodstvom gospoda Čerčiča prav lepo prepeval. Vsi mnogoštevilni udeležniki so bili z izletom prav zadovoljni.

lj **Obrovnava proti agentu Kolencu** se je danes poročila in se bo vršila hladenice tedn. Na dan prihajajo vedno čednejše stvari.

lj **Srebrni lipov venec hrvaškemu sokolstvu** je podarila Ljubljana po svojem županu gospodu Ivanu Hribarju na sokolskem zletu v Zagrebu. Z županom sta v Zagrebu zastopala Ljubljano tudi gospoda občinska svetnika Lenče in pl. Trnkoczy.

lj **Ljubljana v Zagrebu.** Pevsko društvo »Ljubljana« priredi v soboto, dne 8. septembra 1906, izlet v Zagreb. V Zagrebu priredi društvo pod pokroviteljstvom ustanovnikov Ciril-Methodove družbe ob sodelovanju zagrebških pevskih društev »Kola«, »Slobode«, »Merkurja«, »Mladosti« in »Sloge« koncert velikanskega obsega in sta določena kot prostor vrtova »Kola« in »Sokola«, na katerem ima 15.000 ljudi prostora. V slučaju neugodnega vremena vrši se koncert v dvoranah istih dveh društev. Pri koncertu sodeluje polnopravna kraljeva domobranska godba. Vstopnina 1 K za osebo. Društvo spremljevale bodo Slovenke v narodni noši, za kar vlada v Zagrebu posebno zanimanje. Hrvaški listi brez razlike prisrčno pozdravljajo društvo »Ljubljana« in pozivljajo Hrvate k dostojnemu sprejemu Slovencev. Čisti prebitek cele prireditve pripada

istrski Ciril-Methodovi družbi. Ker je sedaj odprta v Zagrebu gospodarska razstava, katere zasluži v polni meri občudovanje, nudi se Slovincem ugodna prilika, da poletijo z društvom v Zagreb, seosebno ker so določene za Slovence, kateri pridejo z društvom »Ljubljana« v celi razstavi ugodnosti, kot tudi glede prenočišč, obedov ter sploh v vsem. Natatneje informacije podaja drage volje odbor društva »Ljubljana«. Spored objavimo tekom prihodnjih dni.

lj **Zločin ali samoumor.** Identiteto mrtve ženske, o kateri smo včeraj poročali, so sedaj dognali. Gotove osebe so jo spoznale za 40-letno Nežo Mlakarjevo od Sv. Duha pri Krškem. Služila je nazadnje pri gostilničarju Ivanu Flegarju na Zaloški cesti, kjer je tudi pravila, da pojde domov. Sodna obdukcija je dognala, da je bila Mlakarjeva umorjena in že osmi mesec noseča. Oblastva pridno zasleduje zločinca. — Aretirali so že nekega hlapca.

lj **Huda tatrica.** Mestna policija je prišla na sled tatici, ki se jo mora šteti med zelo prefrigate. Kradla je v hotelu »Union« kar ji je prišlo pod roke: razno pohištvo, knjige itd. ter vse prodajala starinarjem. Policija je izvršila v stanovanju hišnice v »Unionu«, Marije Novakove hišno preiskavo. Našli so še tri stole in več knjig »Slov. kršč. sov. zveze«. Policija je dognala, da je Novakova pokradla 28 stolov in vse prodala pri starinarjih. Novakova je jako trda in prizna le toliko, kolikor se ji dokaže. Hotel »Union« je oškodovan za približno 200 K, neka druga stranka pa pogreša za 165 K knjig. Prebrisanu tatiko so izročili sodišču.

lj **Rabijaten mož** je neki 30-letni, v Hradeckega vasi stanujoči delavec, kateri živi s svojo ženo že več let v prepiru in jo večkrat pretepa. Ko je prišel predvčerajšnjem domov, se je pričel takoj prepirati s svojo ženo, katere mu je pa všla k sosedu. To je pa moža tako raztogotilo, da se je oborožil s polenom in šel nad ženo in tam razbil več šip in vrat, ter napravil 16 K škode. Ko sta prišla dva stražnika, se jima je zoperstavil in je jednemu zbil z glave kapo. Le s težavo sta ga stražnika konečno aretovala. Izročili so ga sodišču.

lj **Umrli** je v Gosposkih ulicah šte. 2 Mihael Baloh.

lj **Kapelnik Jos. Poula** prevzame poučevanje v godbi.

lj **Grozna noč** je bila zopet nedavno v Hrenovih ulicah na Žabjeku. Razgrajali so v pozni uri pijani vojaki. V hišo št. 17 so hoteli s silo vlomiti. Ljudje v hiši so jih svarili, a vojaki so še bolj kričali, pretli z bajoneti ter kričali: »Ver . . . Kraner!« Ta krik je trajal skoro celo uro, da je bilo prebivalstvo skrajno nevoljno. Stražnika ni bilo nobenega, da bi bil razgnal kričalce. Taki ponočni nemiri so na Žabjeku na dnevnem redu, kaj bi bilo, ko bi bili vojaki s silo udri v hišo! Prosimo torej merodajne faktorije, naj se vendar ozirajo na naše pritožbe.

lj **Nesreča.** V deželno bolnišnico so pripeljal Josipa Vičiča iz Knežaka, ki si je zlomil nogo.

lj **V Ameriko** se je včeraj odpeljal z južnega kolodvora 120 Slovencev in 40 Hrvatov.

lj **Najdeni so otroci** čevlji in se dobijo na trnovski policijski stražnici.

lj **Toženi gostilničarji in gostilničarke** pride jutri, dne 6. t. m. ob 3. uri v gostilno g. Težaka, Sv. Jakoba trg 4, da se pogovorimo zaradi tožbe gostilniške zadruge, ki toži nekaj gostilničarjev, ker nočejo pristopiti k njeni zavarovalnici.

Razne stvari.

lj **Pariška svetovna razstava**, ki je bila početkom odredjena na leto 1920, se bo vršila baje že leta 1915. To svetovno razstavo bodo priredili zunaj mesta Pariza zaradi njene velike obširnosti.

lj **Pomotoma usmrčen.** V Interlaknu je neka ruska dama ustrelila bankirja Karola Müllerja, ki je imel prej tovarno barv v Elzasu. Müller je tudi francoski rezervni častnik in nima z Rusi docela nobene zveze. Atentat se je zgodil torej gotovo pomotoma.

lj **Ukrajenska signalna knjiga angleške vojne mornarice.** Na križarici »Neendictive« je bila ukrajenska signalna knjiga. Najti je ni mogel nihče, a naposled je izjavil neki mornar, da jo je vrgel v morje in sicer zato, da bi ga odpustili. Zgodilo se je z njim narobe: zaprli so ga.

lj **Velikanska vročina** je v Berlinu in po Italiji. V Berlinu je več oseb obolelo na solnčarici. Pri vojaških vajah pri Vidmu v Italiji je 50 italijanskih jezincev obolelo na solnčarici, več konj je poginilo.

lj **Stavke.** Izmed 1000 dunajskih stavkujocih tapetnikov jih že dela 250. — Na Češkem so pričeli stavkati v rovih »Humbold« in »Centrum«. Stavkajo tudi v rovih cesarskega rodbinskega fonda »Julij 1, 2 in 3. — Socialnodemokratska »Unija« sklicuje v nedeljo zaupno posvetovanje. Anarhisti delajo na splošno stavko rudarjev, a dela še štiri petine rudarjev. V okraju Most stavkajo izmed 41 rorov v 35. Dne 4. t. m. se je peljalo v rudnike izmed 4392 le 1898. Stavka narašča. Dne 3. t. m. je stavkalo 3700, dne 4. t. m. že 4200 rudarjev. Izmed 76 rorov stavkajo v 67. — Tudi v Kladnskem okraju delajo anarhisti za takojšnjo stavko. — Državni pravdnik v Mostu je dvignil obtožbo proti anarhistu Wohryzku, ki je povzročil preteklo nedeljo krvave dogodke. — Ker so se pridružili tudi rudarji državnih rudnikov stavki, se je zmanjšala produkcija v čeških premogokopih za polovico. Položaj je zelo nevaren.

lj **Nesreča na novi železnici Rossbach-Adorf.** Pri poizkušnji vožnji je zavozil poizkušni vlak v neki drugi vlak. Več voz se je popolnoma zdrobilo. Višji inženir Prokubek, ki je bil na lokomotivi poizkušnega vlaka, je

takoj ostal mrtev. Nadzornik Rappaport je nevarno ranjen v bolnišnici. Dva člana komisije sta lahko ranjena.

lj **Milijonskega defravdanta** bivšega čikaškega bančnega ravnatelja Stenslanda so prijeli 3. t. m. v Tangru. Spoznali so ga žurnalisti. Poneveril je poltretji milijon dolarjev.

lj **Beringov preliv** je prevozila Armundsenova polarna ekspedicija. Potovanje pripada največjim znanstvenim činom preteklega leta.

lj **Brezžični brzovaj** uvede ogrsko trgovinsko ministerstvo med Reko in Jakinom, kakor tudi med otoki na Jadranskem morju. Zadnji poizkus med Reko in Jakinom se je 3. t. m. popolnoma posrečil.

lj **Glede Krieghammerjeve smrti** trdi monakovska socialnodemokratska »Post«, da se je udeležil bavarski princ Jurij onega lova, na katerem je obolel Krieghammer, kar zanikuje avstrijska poročila.

lj **O begu dvorjana švedske kraljice grofa Wrangla** poročajo, da je zaigral grof, ki je spremljal kraljico, v Monte Carlu poverjeno mu svoto 530.000 kron. Obrnil se je na prijatelje, da mu posodijo zaigrano svoto. Tudi dvorna uprava mu je ponudila obrok. A predno je došel odgovor dvorne uprave, je grof pobegnil.

lj **Avstrijska častnika** instruktorja perzijske armade sta došla v Teheran.

lj **Velika povodenj** je uničila v indijski provinci Behar indigo nasade in žita. Več vasij je odplavljenih. Po poljih stoji voda devet črveljev visoko več milij na široko. Povodenj je odnesla mostove. Stradajoče prebivalstvo pleni polja, dasi žito še ni zrelo. Utonilo je deset domačinov. Škodo cenijo na dva milijona in pol.

lj **Zaradi vohunstva** so zaprli v Strassburgu 4. t. m. nemškega podčastnika Stahla. Dolže ga, da je izročil nekemu francoskemu častniku načrte utrdbe »Cesar Viljem« pri Mutzigu.

lj **Inozemske in čilenske zavarovalne družbe** so izjavile, da ne izplačajo odškodnin za škodo, ki jo je povzročil potres v Valparaisu.

lj **Velik požar** je uničil v Antwerpenu dve lopi, v katerih je bilo pripravljeno blago za angleški parnik »Corty Castle«.

Telefonska in brzovajna poročila.

SMRTNA KOSA.

lj **Kozje, 5. septembra.** Prevorski župnik Vtičar je ob 3. uri zjutraj umrl. Pogreb bo v petek ob 10. uri dopoldan.

STAVKA NA ČESKEM.

lj **Praga, 5. septembra.** Stavka pri premogokopih se širi. Posestniki se boje anarhističkih nasilnostij, ker so anarhistički delavci z njimi zapretili.

PROTI TURŠKIM STRATEGIČNIM NAČRTOM.

lj **Carigrad, 5. septembra.** Velevladi so izročile vsled informacije avstro-ogrškega poslanika turški vladi noto, v kateri dolže generalnega inšpektorja Hilmi pašo, da je denar namenjen za javna dela porabil za napravo strategičnih cest.

GIBANJE PROTI GRKOM.

lj **Carigrad, 5. sept.** Turški trgovski agentje poročajo, da se gibanje proti Grkom nadaljuje in da se pričinja tudi gibanje proti Turkom in Armencem.

DOGODKI NA RUSKEM.

lj **Peterburg, 5. sept.** Carica vdova in Mihael Aleksandrovič sta odpotovala na Dansko. Carska dvojica ju je nekoliko časa spremljala, potem se je vrnila v Petrov dvor.

lj **Peterburg, 5. sept.** Ministrski svet je sklenil, naj ministrstva kakor hitro mogoče predložijo svoje programe. Nekateri ministri so izjavili, da to lahko takoj store. Ministrski svet je dovolil židom osnovati nižje in srednje šole na splošni podlagi. Čuje se, da izide v kratkem ukaz z znatnim številom liberalnih reform. Car se je odločil, da za sedaj ne upeleje še diktature. Witte je prišel v Petrov dvor.

lj **Peterburg, 5. septembra.** Odbor revolucionarne socialističke stranke izjavlja, da je bil general Minn ustreljen vsled razsodbe stranke. Na Livskem sta bila dva moža, ki sta ostala za jamstvo dveh političnih kaznjencev ustreljena. Policaji pravijo, da bodo za vsakega umorjenega policista umorjeni najprej trije talniki, za vsakega nadaljnega umorjenega policista pa 27 talnikov.

lj **Riga, 5. septembra.** Tu je stavka na cestni železnici. V voz cestne železnice, ki je vozil pod policijskim nadzorstvom, je bila včeraj vržena bomba. Voz je razbit, ena oseba ranjena, več pobistov je lahko ranjenih.

lj **Helsingfors, 5. septembra.** V neko bančno filijalko so udrli našemiljeni roparji in odnesli 9000 rubljev.

Književna poročila.

lj **Seznamek markiranih potov** v področju »Slov. planinskega društva«. (Dodatek: Vodniški tarifi in imenik vodnikov.), vez. K 1.20. — **Nova železnica** s Koroškega skozi Karavanke, Bohinjske gore in čez Kras v Trst. Spisal M. Klodič vitez Sabladolski. K — 70. **Koblar, Zgodovina faraj ljubljanske škofije.** IX. zvezek: Lavrenčič, zgodovina cerkijanske fare, K 1.60. — **Kocijančič, Podučne povesti,** K — 80. **Kocijančič, 26 Povesti za mlade ljudi,** K — 20. — **Naukapolne pripovedi za slovensko mladost,** K — 10. — **Mahnich dr. Anton, Dvanajst večerov.** Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem, K 1.40. — **Veseli Ivan, Psalmi,** K 2. — **Žun Val, Osebna dohodnina.** Četrto poglavje zakona z dne 25. okt. 1896, št. 220 dr. zak., o neposrednih osebnih davkih s pojasnili, zadevnimi odločbami in raznimi vzorci, K 1.20. — **Poročilo o II. slovenskem katoliškem shodu,** ki se je vršil leta

1900 v Ljubljani. K 1.40. — Reden, gehalten in den öffentl. Versammlungen der 52. Generalversammlung der Katholiken Deutschlands in Strassburg von 20. bis 24. August 1905. K 1.44. — Leinz dr. A., Apologetische Vorträge, K 2.88. Decker, Wichtiges aus der Landwirtschaft. K —.60. — Johnner P. Dom., Neue Schule des gregorianischen Choralgesanges. K 2.16. — Brackel, Ferd. Frein v., Die Enterbten, Roman, eleg. vez. K 7.20. — Koledarji za leto 1907: Jarisch Volkskalender 1907. K —.60. Münchener fliegende Blätter-Kalender 1907. K 1.20. Sonntags-Kalender 1907. Forstliche Kalender-Tasche 1907. vez. K 3.20. Oesterr. Landwirtschafts - Kalender 1907. vez. K 3.20.

Poslano.

Da »Mir« ne bo de tako dolgo v neizvestnosti, naznanjam, da sem podpisani poslal »Slovenca« imenovani dopis iz Koroškega dne 16. avgusta, zavoljo katerega podpredsednik »Slovenskega katoliško-političnega in gospodarskega društva« gospod Fr. Grafenauer tako »disciplinarno« grozi dopisniku. Izjavljam s tem le, da se teh groženj nikakor ne bojim, ker sem prepričan, da je sklep o neudeležbi koroških Slovencev na katoliškem shodu v Ljubljani nepremišljen, katoliškega društva nedostojen in v resnici, kakor pisatelj »poslanega« v »Miru« pravi, greh, in jaz pravim »veliki« greh zoper katoliški program društva. Napačno je torej zahtevati vojaško disciplino v zadevi, v kateri je prizadeta vest posameznih katoliško mislečih Slovencev na Koroškem.

Na besede pa, s katerimi se gospod dopisnik »poslanega« v »Miru« sklicuje na Jezusa Kristusa, moram pripomniti, da v resnici iz sv. pisma ni razvidno, da bi Gospod Kristus na vsak judovski praznik šel v Jeruzalem, toda k velikonočnemu prazniku, torej k največjemu prazniku, je vendar le šel. (Luk. 2, 42.) Za nas katoliške Slovence je pa po mojem mnenju III. slovenski katoliški shod v Ljubljani v resnici bil velik praznik, zakaj bi torej nam bilo prepovedano, k temu prazniku iti v naš — slovenski Jeruzalem — v belo Ljubljano?

Ker sem se ob enem tudi udeležil katoliškega shoda, odločno zavračam trditve »Mira«, kakor da bi v tem oziru »slepo sledil iz Ljubljane prihajajoči komandi«, ker mi kaka »komanda iz Ljubljane« ni znana in je tozadnevna trditev naprosto zlagana. Pa saj sem že 46 let star in si v zadevi udeležbe na katoliškem shodu ne dam od nikogar komandirati!!!!

Sele na Koroškem, 25. avgusta 1906.
Ivan Nagel, župnik.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dn	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Slon	Padavina št. ura
4	9. sveč.	738.8	19.0	sl. jvzh.	jasno	0.0
5	7. ajutr.	737.3	11.6	brezvetr.	„	„
	2. pop.	737.6	29.0	sr. jzah.	jasno	„

Srednja včerašnja temp. 20.0°, norm 16.4°.

Učenka

1948 3-2

se sprejme za šivanje.

Krakovski nasip št. 16.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, kateri so nam izkazali povodom smrti našega ljubelega očeta, gospoda

Rudolfa Endlicher

svoje sočutje, osobito darovalcem vencev in onim, ki so mu izkazali zadnjo čast na potu k zadnjemu počitku, izrekamo tem potom iskreno zahvalo.

Bog jim plačaj obilo, da so nam s sočutjem olajšali težke in grenke ure.

1996 1-1 Obitelj Endlicher.

Elegantno stanovanje
s 3 velikimi sobami, kopalnico, poselsko sobo in z drugimi pritliklami odda se za november-termin t. l.
Naslov izve se pri upravnistvu tega lista. 1759 13

Stanovanje
v Cerkvenih ulicah št. 1, odda e mirni stranki. 1951 3-3

Prostovoljna prodaja.

V Konkurno maso **Dragotina Puca**, založnika pohišva in tapetnika v Ljubljani spadajoče

pohišstvo in tapetniško blago in izdelki

glasom inventarnega zapisnika c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani S 20/6/90 cenjeno sodno na 20.853 K 19 v, kateri znesek se je vsled priznanih izločitvenih zahtev zmanjšal na 20.812 K 19 v, **proda** se vsled sklepa upniškega odbora onemu, ki največ ponudi,

povprek ali skupno

(en block) pod sledečimi pogoji:

- 1) Konkurnza masa ne prevzema **nikakega poročstva** niti za popolnost in resničnost inventarnega zapisnika, niti za kakovost in količino prodajnih predmetov.
- 2) Ponudbe pod sodno cenilno vrednostjo se ne sprejemajo.
- 3) Ponudniki morajo svoje ponudbe doposlati podpisanemu upravniku konkurne mase najkasneje **do vštetege dne 20. septembra 1906** in svojim ponudbam priložiti kot **varščino** 100% inventarne vrednosti v zmanjšanem znesku 29.812 K 19 v, toraj znesek 2081.
- 4) Vsak ponudnik je vezan takoj na svojo ponudbo in mora ostati v besedi do vštetege dne 28. septembra 1906.
- 5) Oni ponudnik, čegar ponudba se sprejme, mora najkasneje v 3 dneh potem, ko sprejme obvestilo o sprejemu njegove ponudbe v roke podpisanega upravnika plačati ostanek kupnine in prevzeti kupljene reči najkasneje v 8 dneh od dneva plačila dalje računjeno.
- 6) Upniški odbor si pridržuje pravico, da ponudbe presodi, jih sprejme ali odkloni.
- 7) **Kupci si lahko ogledajo sleherni dan od dne 20. septembra 1905 na prodaj postavljene stvari.**
- 8) **Inventarni zapisnik** je moči vpogledati pri c. kr. dež. sodišču Ljubljanskem ali pa pri podpisanem upravniku konkurne mase, koder se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1906.

Dr. Alojzij Kokalj

kot upravnik konkurne mase Dragotina Puca.

Dobrega

stenografa

sprejme takoj **odvetniška pisarna**

dr. V. Krisper in dr. F. Tominšek.

Prednost ima strojepisec. 1998 3-1

1987 1-1

Proda se iz proste roke

pritlična hiša

z gospodarskim poslopjem in okoli 5100m² prostega sveta na Opekarski cesti št. 26. Hiša je pripravna za gostilno in gospodarsko poslopje za prodajalno in skladišče. Dobi se tudi lahko od lastnika gostilniška obrt.

Proda se pod zelo ugodnimi pogoji. Vsa nadaljna pojasnila daje lastnik hiše istotam. 1752 10-8

A 36/6
24

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri **c. kr. okrajnem sodišču v Trziču** je po prošnji c. kr. finančne prokurate v Ljubljani kot zastopnice dedičev, na prodaj po javni dražbi **zemljišče** vlož. št. 404 k. o. Trzič obstoječe iz **hiše** št. 206 v Trziču in **travnika** parc. št. 98/2. Izklicna cena je 1800 K.

Dražba se bo vršila

dne 17. septembra ob 10. uri dopoldne

tusodno. Ponudbe pod izklicno ceno se ne sprejmo. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je položiti pri sodišču. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodišču.

C. kr. okrajno sodišče v Trziču,
dne 31. avgusta 1906.

Deška meščanska šola v Postojni.

Štev. 2.

Razglas.

Na deški meščanski šoli v Postojni se prične šolsko leto 1906/7 v **pondeljek, dne 17. septembra t. l.**

Vpisovanje v prvi razred je v četrtek, petek in soboto, dne 13., 14. in 15. septembra od 8. do 12. ure v ravnateljevi pisarni, ki je začasno v poslopju ljudske šole v Postojni.

V prvi razred se sprejmejo vsi tisti dečki, ki dokažejo s šolskim naznanilom, da so z zadostnim uspehom dovršili peto šolsko leto (ne 5. razred) katerikoli javne ljudske šole.

V soboto, dne 15. septembra ob 10. uri je sprejemna preizkušnja za tiste učence, ki ne morejo dokazati, da so z zadostnim uspehom dovršili 5. šolsko leto, ki pa so dopolnili 11. leto starosti ali ga dopolnijo najkasneje do 15. januarja 1907.

Ravnateljstvo trirazredne deške meščanske šole v Postojni,
1946 2-2 dne 1. septembra 1906.

Razpis zmanjševalne dražbe.

Podpisano županstvo razpisuje s tem

== napravo kanalizacije v Kandiji ==

in sicer od nove Krajec-ove hiše pri Ormu ob cesti mimo novo zgrajenih hiš do Krke, oziroma do kanala ob deželni cesti pri Knafelc-ovi hiši.

Proračun in dražbeni pogoji so v občinski pisarni v Kandiji na ogled.

Zmanjševalna dražba za to podjetje je določena

na torek, 18. septembra 1906,

ob 11. uri dopoldne v občinski pisarni v Kandiji.

Pisмени oterti se imajo položiti ravnotam do 12 ure opoldne istega dne.

Županstvo Št. Mihael-Stopiče, dne 3. septembra 1906.

Župan:

Josip Zirc i. r.

1989 3-1

Mal položi dar
domu na oltar!

Vabilo

na

Svetčev večer

ki ga priredita združeni

šentpeterska ženska in moška podružnica Ciril-Metodova

v proslavo 80letnice v narodni borbi osivelega prvoboritelja slovenskega naroda in soustanovnika družbe sv. Cirila in Metoda, gospoda

= Luke Svetca =

ter v korist glavne družbe

v hotelu „ILIRIJA“

dne 9. septembra 1906.

Spored:

Slavnostni govor. G. prvomestnik mons. Tomo Zupan.

Petje:

1. Iv. pl. Zajc: „**Večer na Savi**“, moški zbor.
2. Novak: „**Gorski kraj**“, moški zbor s tenor-solo.
3. Mašek: „**Strunam**“, oktet.
4. Fr. S. Vilhar: „**Slava M. Vilharju**“, moški zbor z bariton-solo.
5. Vogrič: „**Lahko noč**“, moški zbor.

Godba:

1. Dvořák: „**Slovenske pesmi**“, koračnica.
2. Lortzing: „**Čar in tesar**“, ouvertura.
3. Waldteufel: „**Čar stien**“, valček.
4. Zajc: Predigra k operi „**Zrinski**“.
5. Kubišta: „**Slovenske pesmi**“, potpouri.
6. Zajc: „**Čarovnica iz Bolsy**“, ouvertura.
7. Waldteufel: „**Cvetlična promenada**“, valček.
8. Meyerbeer: „**Ples s plamenicami**“.
9. Aletter: „**Rokoko**“, gavota.
10. Gerweis: „**Slovenske pesmi**“, potpouri.
11. Voit: „**Šankanje**“, polka hitra.

Petje izvaja slavno pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“. — Godbo oskrbuje „Ljubljanska društvena godba“.

P. n. narodno občinstvo se z ozirom na blagi namen veselice najljubdeje pozivlja na mnogobrojni poset.

Vstonina 40 vin. za osebo, deca je prosta.
Preplačila se sprejemajo najhvaležneje.

Veselica, ki se vrši ob vsakem vremenu, se prične točno ob 5. uri zvečer.

Odbora.

Poziv priče!

V neki kazenski zadevi, ki se vrši pred c. k. okrajno sodnijo v Kočevji, ima se zaslišati kot priča neki mož, ki hodi po Beli Krajini kot rezar in katerega naslov naj bi se glasil po njegovih navedbah: „Ortman Andrej, vas Trzina, št. 50, pošta Mengeš“. Te priče pod tem naslovom ni dobiti.

Pozivlja se dotični mož, da nemudoma sporoči podpisanemu svoj natančen naslov, ker bi ga znali zadeti sicer neugodni nasledki.

Komur bi bil znan naslov te priče, naj ga blagohotno naznani okrajni sodniji v Kočevji. — Stroški se povrnejo.

Dr. Fran Poček,

1957 (3-2) odvetnik v Ljubljani,
Stari trg 30.

1 all 2 dijaka

iz boljše hiše se **sprejmeta** na hrano in lepo zračno stanovanje pri g. **L. Ropas-u v Kandiji tik Novega mesta.** 1809 3-3

Rogaški „Styria=vrelec“

Zdravilna voda proti **Zdravniško**
oteklini v želodcu in **priporočena!**
krčem, Brighthovemu
Izborni vnetju ledvic, katarom
zdravilni **v grlu in krhlju, vželodcu**
 in črevih, diatezi, zaprtju,
učinki! 1.93a 1-1 **bolezni na jetrih itd.**

Zahtevajte zastonj

in franko moj veliki, bogato ilustrovan glavni cenik s nad 1000 slikami vseh vrst električnih, srebrnih in zlatih ur z znamenki Roskopf, Hahn, Omega, Schaffhausen, Glashütte kakor tudi vseh vrst solidnih zlatih in srebrnih po tvirnih tovarniških cenah.

Nikel. remont. ura K 3-
slat. Roskopf pateni ura 4-
črna jedn. rem. ura 4-
izvir. izvir. Roskopf pat. ura 5-
Goldin rem. ura „Luna“ kolese . . . 7-50
srebr. . . . „Gloria“ 7-60
„ 11-50
oklep. veritica z rlnčico
na pero in karab. 15 gr. težka . . . 2-50
ruska Tuia nikel. ura s sidro z „Luna“ kolese . . . 9-50
ura s kukavico K 3-50, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-
švarcvaldska ura K 2-80.

Za vsako uro letno plemenito jamstvo!
Nikak risko! Zamena dovoljena, ali denar nazaj!
Prva tovarna za ure **Hanns Konrad** v Mostu
1789 (Brux) št. 654, Češko. 100-8

Borzna poročila.

Kreditna banka v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borse 4. septembra 1906.

Založbeni papirji.	Dinar	Blago
majeva renta	99 15	99 35
srebrna renta	99 10	99 30
avstrijska krona renta	99 35	99 55
elata renta	117 10	117 30
ogrška krona	94 65	94 85
ziata	112 50	112 70
posojilo dežele Kranjske	99 20	100 20
posojila mesta Spljet	100 50	101 50
Zader	99 30	100 30
bosn.-herc. žel. pos. 1902	100 30	101 30
česka dež. banka k. o.	99 25	99 75
ž. o.	99 35	99 85
zast. pisma gal. d. hip. b.	100 10	101 10
pešt. kom. k. o. s 10% pr.	104 80	105 80
zast. pisma innerst. hr.	100	100 10
ogr. cen. dež. hr.	100	100 15
hip. banke	100	100 30
obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
obl. česke ind. banke	100 25	101 25
prior. Trst-Poreč lok.	99 90	
prior. dol. žel.	99 60	
juž. žel. kup. 1/2	319 50	321 50
avstr. pos. za žel. p. o.	100 40	101 40

Brečke.		
brečke od 1. 1860 1/2	216	222
1864	216	278
iziske	154	156
sem. kreditne I. emisije	282	290
II.	292	301 50
ogr. hip. banke	257	264 50
srbske a fra. 100	98	106
turške	161 75	162 75
Basilika arečke	21 60	23 60
kreditne	456	464
somoške	79	84
krakovski	87	92
ljubljanke	57	64
avstr. rud. križa	48 75	50 75
Ogr.	29 50	31 10
Kudolfove	58	63
Salcburške	73	80
Dunajske kom.	505	514

Delnice.		
železnice	169 25	170 25
državne železnice	676 25	677 25
avstr. ogrške bančne delnice	1770	1780
avstr. kreditne banke	672 50	673 50
Ogrške	809	810
žvostenske	242	243 50
Premogokop v Mostu (Brux)	717	722
Alpinske montan	603 75	604 75
Praske žel. ind. družbe	2799	2809
Alma-Murányi	587 40	588 40
Trbovljske premog. družbe	275	279
avstr. orožne tovr. družbe	573	577
Česke sladkorne družbe	146	152

Valute.		
č. kr. cekin	11 35	11 39
franki	19 065	19 095
marke	23 44	23 52
severneigine	23 93	24
marke	117 20	117 40
laški bankovci	95 30	95 60
ljublji	252 75	253 50
Dolarji	4 84	5

Tržne cene v Ljubljani

dne 1. septembra.

	K/h		K/h
Goveje meso I. v. kg	1 56	100 kg pšen. m. št. 0	27 80
II. v.	1 36	"	1 27 50
III. v.	1 20	"	2 26 70
Telečje meso	1 60	"	3 25 40
Prasice sveže	1 72	"	4 23 30
prek.	1 80	"	5 21 40
Kostrunovo meso	1	"	6 20 30
Kozljic	1 40	"	7 19 40
agnje	1 40	"	8 18 40
Maslo	2 40	koruzne moke	23 50
surovo	1 90	ajdove	31 50
Mast prasica	1 80		
Planina sveža	1 70	Fizol, liter	20
prekajena	1 80	Grah	36
Salo	1 72	Leča	22
		Kaša	20
		Ričet	20
ajca, tri	20		
Mleko, liter	16		
posneto	08	Pšenica 100 kg	16
metana sladka, lit.	80	Rž	14
kisla	70	Ječmen	14
Med, kg	1 20	Oves	15 50
Krompir, 100 kg	5	Ajda	16
Piščanec	1 10	Proso, belo	17
Polob	50	navadno	
Kaca	2	Koruzna	15 60
Gos	5 50	bosenska	

Strska vina,

refoško, beli muškati in teran,

se dobivajo pri lastniku vinogradov

Anton Ferlan di Giorgio
v Rovinju, Istra.

Cene in vzorci na zahtevo.

Oblashteno
potrjeno učilišče
za krojno risanje
Franja Desih
Ljubljana, Stari trg 28.
Dobi se tudi kroj po
životni meri.

Naznanilo.

Na o. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice št. 10) se
prične šolsko leto 1906/7 s slovesno službo božjo

dne 18. septembra 1906.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisavali dne 16. septembra od
9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dne 17. sep-
tembra dopoldne.

Natančnejša pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopiju.
Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 28. avgusta 1894. l., št. 2354,
se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju
c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr.
okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji
sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po do-
voljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

V Ljubljani, dne 31. avgusta 1906.

1945 3-2

A. TSCHINKEL na zet

priporoča vsem častitim gospodinjam svoje izvrstne nove izdelke, kakor **komplete,**
marmelade, kandirano sadje in posebno po najnovšem načinu izdelovano
cikorijno moko v lesenih zabojčkih

En poizkus vam bo dokazal izvrstnost te domače robe. 1791 (12) Berite plakate

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani.

Št. 4966 ex 1906.

1961 3-1

Razglas.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje v nabavo potrebnih
desk, plohov, obročev, dog in premoga za
leto 1907, ozir. 1908 konkurenčno razpravo.

Pismene ponudbe, vsaka pola kolekovana z 1 K, in opremljeno s pobotnico
o 10% varščini, zaračunjeni po zaslužku za leto 1906 in vloženi pri kaki
c. kr. blagajni naj se dopošljejo najkasneje do dne 20. septembra ob 11. uri
dopoldne na podpisano c. kr. tobačno tovarno.

Napis naj se glasi: „Ponudba za dobavo desk, plohov, obročev itd. k. št. 4966 ex 1906“.

Za leto 1907 se bodo potrebovale naslednje množine:

4 m dolge, 14 mm debele deske iz mehkega lesa, skupaj 90.000 kosov.
4 m dolge, 20 mm debele deske iz mehkega lesa, skupaj 30.000 kosov.

1000 kosov 4 m dolgih 26 mm debelih in 316 mm širokih desk (mehke les)
500 " 4 " " 33 " " " 316 " " " "
300 " 4 " " 40 " " " 316 " " " "
600 " 4 " " 53 " " " 316 " " " plohov "
100 " 4 " " 53 " " " 316 " " " (mecesen)

30 m³, 2 m dolgih, 53 mm debelih in 260 mm širokih plohov iz trdega lesa.
50 kosov različnih desk iz trdega lesa.

50 m³ obsekanih hlodov različnih širin.
150 kosov hrastovih pragov 1-5 m dolgih, 19 cm širokih in 15 cm visokih.
155000 kosov leskovih malih obročev 2-5 m dolgih v zvezkih po 100 kosov.
8400 kosov bukovih dog 82 cm dolgih, 11-12 cm širokih
4000 " 55 " "
24.000 metrskih šotov premoga.

Potrebne množine za leto 1908 v približnem številu kakor v letu 1907 se bodo
naznanile zalagateljem pred potekom leta 1907.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani, dne 30. avgusta 1906.

Nova trgovina s čevlji.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem
poleg svoje manufakturne trgovine otvoril
= trgovino s čevlji =
domaćega in tujega izdelka.

Potrudi se bodem slav. občinstvo zadovoljiti s trpež-
nim blagom in nizkimi cenami. 1979 3-1

Priporočam se z odličnim spoštovanjem

J. KEBER

pri „zlatem čevlju“

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Na debelo in drobno.

Na debelo in drobno.

400 104-59

Leopold Tratnik

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

priporoča
visokocastiti du-
hovščini in cer-
kvenim predstoj-
ništvom svojo naj-
starejšo tvrdko za izdelavo
cerkvenih posod in
orodja.

Vedno velika zaloga.

Prečastiti gospod!

Ako kaj potrebujete
ali nameravate napraviti
prosim Vas, blagovolite
mi pisati in takoj poš-
ljem vzorce. Stare reči
popravim, poslatim itd.

Velika zaloga elektr. svetil
in kiparskih del.

O. Bernatovič

prodaja od 18. avgusta do 15. septembra radi po-
manjkanja prostora po zelo znižanih cenah,
dokler je kaj zaloge:

300

jopic za dame in deklice po gl. 1 50, 2,-, 2 50,
3,- do 5,-.

100

površnikov (raglansev) za dame in deklice v vseh
barvah po gl. 2 50, 3,-, 4,-, 5,- do 6,-.

300

oblek iz sukna in kamgarna za gospode in dečke
po gl. 3,-, 4,-, 5,-, 6,- do 8,-.

250

pralnih oblek iz sukna za otroke po gl. 1,- do 2,-.

Volnati klobuki za gospode in dečke od
50 kr. višje.

Površniki, ulstri, pelerine in haveloki po glo-
boko znižani cen. 1842 14

Angleško skladišče oblek,

LJUBLJANA, Mestni trg št. 5.

2 črevljarska pomočnika

sprejemem takoj v trajno delo.

JOSIP STUPICA, črevljarski mojster,
Žužemberk, Dolenjsko. 1988 3-1

Razpisana je služba

občinskega tajnika in
organista

v Št. Petru na Notranjskem.

Mesečna plača 120 K, stanovanje prosto,
postranski zaslužek pri posojilnici. Nastop
1. oktobra tek. leta.

Prošnje naj se pošljejo na župan-
stvo v Št. Petru in na duhovni-
ski urad v Št. Petru. 1992 4-1

Deček

iz poštene rodbine se sprejme takoj v
trgovino z mešanim blagom. 1991 2-1

J. Kranjc, Borovnica.

Proda se dobro ohranjen 1981 3-1

klavir.

Več se izve pri Nikolaju Loboda,
organistu v Mekinjah, p. Kamnik, Gorenjsko.

Ne čitati

samo, ampak tudi skusiti se mora

Stackenford lilično mlečnato milo

Bergmann & Co., Draždane in Dečim ob Lahi
prej Bergmannovo lilično mlečnato milo
(znamka 2 hribovca) za doseg nežne polti
in odstranitev peg.

Prodaja komad à 80 vin. v Ljubljani:

Lekarna: Jos. Mayer. 1452 30-7

Drogueriji: A. Kanc in Victor Schiffer.

Parfum: O. Fethi-Frankheim.

DELNIŠKA DRUŽBA ZDRUŽENIH PIVOVAREN ZALEC in LAŠKI

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Zaloga v Spodnji Šiški, telefona števil. 187.

990 50-2

Ustanovljeno l. 1877. Zapriseženi sodnijski veščak.

Franjo Toman

podobar in pozlatař

Ljubljana, Valvazorjev trg števil. 1

se zahvaljuje prečistiti duhovščini za doslej mu izkazano naklonjenost ter se priporoča obenem v bodoče za vsakovrstno, lično, trpežno in ceneno izdelovanje

podobarskih in pozlatařskih del

kakor so:

altarji, tabernakeljni, lece, podobe, okviri, križeve pota, krstni kamni, sv. razpela, svečniki itd. v poljubnem slogu ali načrtu.

Stare predmete prenavlja tako, da so kakor novi.

V zalogi ima sv. razpela od 4 palce do 3 ševlje, na križu in brez križa, v stojalom in brez stojala, pozlačena, slikana in iz trdega lesa. — Cofa za svetilnice za spodaj in zgoraj dobe se od 80 kr. do 8 gld., kroglice za vrvi pri svetilnicah in svečnikih, palice za okvire (Goldleisten), slike itd.

Vsa dela in prenavljanja izgotovi zanesljivo, natančno in kar možno cenó.

1612 6-6

Arhitekt

1672 21

Ferdinand Trumler

oblast. konces. mestni stavb. mojster

Ljubljana — Pred škofijo 3

prevzema vseh vrst stavbe kot nove zgradbe, prezidave, adaptacije, prenovitve, rekonstrukcije, dalje izdelavo načrtov in proračunov, merjenje in cenitve.

Specialiteta cerkvene stavbe.

Izvršitev umetnih načrtov za vseh vrst poslopja in izvedba perspektivnih risb za ista. Izredno kulantne cene in točna izvršitev

949 37

se dobé le pri

SINGER K. O.

akc. družba za šivalne stroje

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta.

Svarimo s tem najnujnejše svoje odjemalce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi trgovci pod imenom „izvirne SINGERje“. Ker mi svojih strojev nikdar ne oddajamo takim trgovcem, obstoje taki „izvirni SINGERjevi stroji“ k večjemu iz starih rabljenih, iz tretje roke dobljenih šivalnih strojev, za katere ne moremo niti prevzeti kakšnega poročila, niti doposlati posamnih delov.

Sprejmeta se

1970 3-3

2 učenki

na hrano in stanovanje. Več se izve v Kolodvorskihulicah, pritličje.

Lepi lokali

pripravljeni za vsako trgovino ali za pisarne dajo se takoj v najem, ravno tako tudi hlev za dva konja. Naslov izve se pri upravnistvu „Slovenca“.

Najnižje cene

Najnižje cene

F. M. NETSCHEK

Resljeva cesta števil. 3 LJUBLJANA Sv. Petra cesta števil. 37

ces. in kralj. dvorni zavod za uniformiranje ustanovljen l. 1846. (Poleg novega mostu)

pri „Veliki tovarni“.

Usojam si slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da je ravnokar došla nova ogromna zaloga jesenskih in zimskih narejenih oblek raznih vzorcev in kakovosti.

1953 10-2

Za gospode in dečke vsakovrstne jesenske in zimske suknje, haveloke, pelerine in obleke.

Za dame in deklice vsakovrstne jesenske in zimske paletote, kostume, jopice, krila in pelerine.

Zagotavljam Vam najnovejšo vzorce, dobro kakovost in delo po najnovejšem kroju.

Velikanska zaloga otročjih kostumov.

Naročila po meri izgotavljam točno, fino in trpežno v najkrajšem času.

Najsolidnejša postrežba! Sveže blago!

Prva zaloga

železnine, stavbenih potrebščin, cementa, bičja za strope, strešne lepenke, travert, železniških šin itd.; mlatilnic, gepelnov, čistilnic, slamoreznic, stiskalnic (preš) za grozdje in sadje, sesalk (pump) in cevi za vodo in gnojnico ter najraznovrstnejše oprave za mlekarne je pri

1886 19-2

Fr. Stupica

v Ljubljani na Marije Terezije cesti št. 1 in na Valvazorjevem trgu št. 6, nasproti križanski cerkvi.

Cene zmerne, postrežba poštena.

C. kr. moško in žensko učiteljske v Ljubljani.

Št. 421.

Razglas

o pričetku šolsk. leta 1906/7 na obeh c. kr. učiteljskih v Ljubljani.

A. Deklice, ki žele vstopiti v I. letnik c. kr. učiteljske ali pa v tečaj za otroške vrtnarice, naj se zgleda v torek, dne 11. septembra med 8. in 11. uro.

Sprejemna preizkušnja se prične tudi v torek, dne 11. septembra ob 2. uri.

B. Zglasila za I. letnik c. kr. moškega učiteljske se sprejemajo v četrtek, dne 13. septembra, od 8. do 11. ure. Preizkušnja iz posluha je ravno isti dan od 8. do 12., eventualno od 2. do 4. ure.

C. Doznanji gojenci in gojenke obeh c. kr. učiteljske naj se zgleda v ponedeljek, dne 17. septembra, in sicer prvi ob 9., druge ob 10. uri.

D. Vpisovanje v I. razred c. kr. deške, oziroma dekliške vadnice je v soboto, dne 15. septembra, od 8. do 10. ure, v c. kr. otroški vrtec in v 2., 3. in 4. razred obeh c. kr. vadic pa v ponedeljek, dne 17. septembra, od 8. do 10. ure.

Ker ni prostora, se ne more nihče več sprejeti v 2., 3. in 4. razred deške in dekliške vadnice in v II., III. in IV. letnik c. kr. ženskega učiteljske.

Natančnejša napotila se lahko poizvedo iz razglasa, ki je nabit na črni deski obeh c. kr. učiteljske.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljske

v Ljubljani, dne 27. avgusta 1906.

1952 2-2

Ena steklenica

3 kg vsebine 2371 7

malinovega sirupa

lekarka Piccolija v Ljubljani,

nedosežne kakovosti,

se pošilja v števcih poštino in zavijanje po poštne povzetju za K 5:30 v prvem pasu, sicer K 5:60.

V Ljubljani stane ena steklenica s 3 kg K 4:—; pasteurisirana steklenica (ca. 1 kg) K 1:50. Razpošilja se tudi v sodčkih po 20, 30, 40 in več kg.

Zidarji in težaki

se sprejmo pri gradnji cerkve na Viču proti dobri plači. 1967 4-4

Prijave v stavbinski pisarni Viljem Treo, Marije Terezije cesta 10

Lidanje rakev

(grobni) na novem centralnem pokopališču

izvrši najcenejše stavitelj novega pokopališča po oblastveno odobrenih določilih

1671 8 za zgradbo pokopališča.

Natančnejše se poizve v tehnični pisarni gosp. Ferd. Trumler-ja, mestni stavitelj

Pred Škofijo št. 3 v Ljubljani.

Prodaja na debelo in drobno.

Firnež

le iz kranjskega lanenega olja

1619 100-14 prodaja

Adolf Hauptmann v Ljubljani

prva kranjska tovarna oljnatih barv firnežev, lakov in steklarskega klesanja. Največja zaloga

karbolineja in gipsa.

2291 216

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obveznic, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promete izdaja k vsakemu šrebanju.

Akcijski kapital K 2.000.000.—

Rezervni zaklad K 200.000.—

Zamenjava in eskomptuje

Daje predjume na vrednostne papirje.

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje

Zavaruje srečke proti kurzal izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Rekompt in inkasno menio.

Notna naročila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vlošne knjižice proti ugodnim obrestim. Vlošeni denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Podružnice:

Praga z menjalicami: Graben 25, Mala strana, Most; ulica 17, Žitkov, Husova ulica 37, Brno, Veliki trg 10, Baden, Olavni trg 4, Čekka Lipa, Čekka Kamnica, Moravski Zumberg, Schillerjeva cesta 3, Mödling, Fran. Josipa trg 9, Novi Jilja, Crna cesta 8, Pizen in Svltava.

Menjalnice na Dunaju:

I. Wollzeile 10, II. Taborstrasse 4, III. Ungargasse 69 (vogel Rennweg), IV. Wiedner Hauptstrasse 12, V. Schönbrunnerstrasse 88 a, VII. Mariahilferstrasse 76, VIII. Lerchenfelderstrasse 132, IX. Alserstrasse 32, X. Favoritenstrasse 59, XVIII. Währingerstrasse 82, XXI. Hauptstrasse 22.

Menjalnična delniška družba 67 150-92

„MERCUR“

Dunaj, I. Wollzeile 10.

Ako. kapital K 16.000.000. Reser. zaklad K 7.000.000

Najkulantnejši

nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, srečk, deviz, valut in denarja.

Zamenjava in eskomptiranje

izrebanih zastavnih in obveznic, srečk in kuponov.